ISSN 1338–8606

PRINÁŠAME SPRÁVY Z OBCE, ZAUJÍMAVÉ INFORMÁCIE, PÚTAVÉ ČÍTANIE, OSOBNOSTI OBCE, ŽIVOTNÉ PRÍBEHY, RADY...

Ľupčianske zvesti

www.slovenskalupca.sk 28. ročník

OBECNÉ NOVINY OBYVATEĽOV, RODÁKOV A PRIATEĽOV OBCE SLOVENSKÁ ĽUPČA **číslo 2 | marec – september 2026**

OBEC A SPOLOČNOSŤ
Obľúbený altánok v Driekyni zachránili 3

ZO ŽIVOTA OBYVATEĽOV
Máme v Slovenskej Ľupči environmentálnu záťaž? 8

ZO ŽIVOTA OBYVATEĽOV
Storočnica muža s otvoreným srdcom a zlatými rukami 9

ŠPORTOVÉ TALENTY
V Dukle rastie nový šampión zo Slovenskej Ľupče 24

Najväčšia pozornosť patrila prvákom

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Začiatok septembra sa už tradične nesie v znamení školských povinností. Výnimkou nebola ani Základná škola Sama Cambela, ktorá slávnostne otvorila nový školský rok 2026/2027. Školský dvor zaplnili desiatky žiakov, rodičov a pedagógov, ktorí s očakávaním privítali nový cyklus vzdelávania.

Slávnostný akt sprevádzali príhovory vedenia školy a hostí, ktorí žiakom zaželali veľa chuti do objavovania nových vedomostí. Tento rok bude pre školu opäť príležitosťou na rozvoj talentov a posilňovanie hodnôt, ktoré nesie meno významného rodáka a jazykovedca Sama Cambela. Najväčšia pozornosť sa však sústredila na tých najmenších. Do lavíc po prvýkrát zasadli noví prváci. Prekročenie školskej brány pre nich znamenalo symbolický vstup do sveta písmeniek, čísiel a prvých veľkých priateľstiev. Vedenie školy im vo svojom prejave poprialo najmä bezstarostný štart, veľa úsmevov a radosť z každého úspechu, pričom zdôraznilo, že starší spolužiaci a učitelia im budú na tejto novej ceste oporou. Školský rok sa oficiálne začal a redakcia sa pripája k želaniam úspešného, pokojného a inšpiratívneho roka pre všetkých žiakov, pedagógov i rodičov.

(ela)
Foto (mh)

Príliš vážny svet menia na príliš veselý

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Zatiaľ čo tradičné strany zápasia o prežitie s vonkajšou konkurenciou, tunajšia Strana umierneného politického hyenizmu (SUPH) stavila na celkom inú taktiku. Už viac ako tridsaťpäť rokov sa riadi nekompromisným heslom: *„My si stranu nedáme rozvracať, rozvrátime si ju sami!“* Táto partia miestnych recesistov dokazuje, že s nadhľadom, vtipom a ostrou satirou sa dá úspešne preplávať akoukoľvek dobou. Pre nás v Ľupči sú však predovšetkým srdcovou záležitosťou, pretože tam, kde je svet príliš vážny, oni neomylne zažíhajú iskru smiechu a dobrej nálady.

Celý príbeh tohto jedinečného zoskupenia sa pritom začal písať ešte v hlbokej ilegalite. Prvé schôdze sa konali v obklopení hudobných nástrojov u Deža Kochlicu, kde sa okrem pravidelnej mystifikácie viedli tie najtvrdšie boje o stranícke posty. O tom, že ich čaru a nekompromisnému straníckemu náboru vtedy málokto odolal, svedčí mnoho legendárnych historiek. Práve cez takéto intenzívne schôdzovanie a za výrazného prispenia ideologických nápadov jej členov sa SUPH sformovala do sily, ktorá dodnes mení príliš vážny svet na „príliš veselý“. Dostať sa k oficiálnym predstaviteľom tohto tajuplného politického kolosu bolo procesne takmer nemožné. Nám sa však podaril husársky kúsok, prelomili sme ich mlčanie a zasadli sme k jednému stolu spolu s najvyššími straníckymi špičkami. Čo všetko na seba po rokoch legitimity, ktorej predchádzala ilegalita, prezradili? Exkluzívny a „pomerne vážny“ rozhovor s predsedom predsedov nafurt Jozefom Dežom Kochlicom a pokladníkom strany Milanom Furom Furmanom nájdete vo vnútri novín na stranách 10 a 11.

(ela), foto: archív SUPH

Naša obec v elitnej stovke kvality života: Úspech, ktorý nás teší, ale aj zaväzuje...

SLOVENSKÁ ĽUPČA/SLOVENSKO – Súťaživosť je odvekou súčasťou ľudskej povahy. Poháňa nás vpred, motivuje prekonávať limity a formuje náš charakter. Rovnaký princíp však platí aj pre celé spoločenstvá. Keď obce zápasia o limitované dotácie či priazeň nových obyvateľov, rebríčky prestávajú byť len hrou čísel a stávajú sa zrkadlom ich skutočného „charakteru“. V tomto neúprosnom celonárodnom porovnaní kvality života najnovšie zažiarila Slovenská Ľupča. V analytickom systéme MuMAP obsadila fantastické 90. miesto z takmer tritisíc slovenských samospráv a stala sa absolútnym lídrom v okrese Banská Bystrica.

Aplikácia MuMAP od Najvyššieho kontrolného úradu SR nehodnotí dojmy, ale tvrdé dáta v desiatich kľúčových oblastiach, ktoré priamo vplývajú na každodenný život obyvateľov. Odborníci takto detailne sledujú v 2 924 samosprávach demografiu, ekonomickú aktivitu, infraštruktúru (najnovšie vrátane prístupu ku kanalizácii či doprave), zdravotnú a sociálnu starostlivosť, vzdelávanie, bezpečnosť a životné prostredie. Hodnotí sa však aj záujem o veci verejné a kultúru. V každej samospráve hľadá systém stabilitu a úroveň služieb pre občanov.

Ako to vyzerá v praxi?

Obecná ekonomika a financie sú naozaj pod lupou. Naša obec má stabilné daňové príjmy a podľa mapy eurofondov v aplikácii patrí k úspešným prijímateľom investícií, čo jej rozpočtu dodáva obrovskú silu. Systém nás vysoko boduje aj za silné priemyselné zázemie a zamestnanosť. Kým menšie obce strácajú body za chýbajúce služby v oblasti komplexnej občianskej vybavenosti, Ľupča exceluje v kategóriách vzdelávanie a zdravotná starostlivosť. Má vlastnú základnú školu, umeleckú školu, škôlku a lekársku dostupnosť priamo v obci. Hodnotí sa aj existujúca infraštruktúra, ktorú kritériá posudzujú ako „bez slabín“. Na rozdiel od dedín, ktoré doplácajú na chýbajúcu technickú sieť alebo dopravnú chudobu, totiž Ľupča ťaží z plne funkčnej infraštruktúry – kanalizácie, čističky odpadových vôd – a strategického dopravného napojenia. Výsledkom tohto mixu je 2 319 bodov a umiestnenie v elitnej prvej stovke – 90. miesto na Slovensku, čo dokazuje, že obec funguje ako vyvážený celok.

Predbehli sme Podbrezovú aj Brusno

Na porovnanie uvedieme, že napríklad obec Brusno sa v rebríčku kvality života umiestnila na 1 062. mieste. Hoci má Brusno skvelé hodnotenie v kategóriách súvisiacich s cestovným ruchom, kúpeľníctvom a kultúrou, celkové skóre mu sťahuje najmä chýbajúce priemyselné zázemie, slabšia ekonomická aktivita a s tým spojené nižšie priame príjmy obyvateľov či samotnej obce. Ľupča predbehla aj Podbrezovú, ktorá skončila na 155. mieste, čo je stále vynikajúci výsledok, ktorý ju, rovnako ako našu obec, radí do elitnej kategórie slovenských obcí. Podobne ako Ľupča, aj Podbrezová vďačí za svoje vysoké umiestnenie predovšetkým silnému priemyselnému zázemiu (Železiarne Podbrezová). To jej v aplikácii MuMAP zaisťuje výborné body v kategórii ekonomická aktivita a zamestnanosť. Body navyše získava aj za športovú infraštruktúru a kultúru, no mierne stráca v ukazovateľoch životného prostredia, čo je daň za ťažký priemysel, a takisto v demografickom trende.

Selce v tesnom závese

Zaujímavosťou je, že za našou obcou v tesnom závese nasledujú Selce, ktoré získali v rebríčku kvality života iba o sedem bodov menej. A prečo majú Selce takmer rovnaké skóre ako Slovenská Ľupča? Hoci ťažíme z veľmi podobných benefitov, Selce fungujú ako satelitná obec v bezprostrednom dotyku s Banskou Bystricou. To im zaisťuje masívny záujem o bývanie, vynikajúcu dostupnosť pracovísk či škôl s vyšším vzdelávaním priamo v krajskom meste. Na rozdiel od priemyselnejšej Ľupče získavajú Selce vysoké hodnotenie v oblasti voľného času, športu a cestovného ruchu – najmä vďaka známemu športovo-lyžiarskemu stredisku Čachovo a rozvinutej cykloturistike. Drobný rozdiel, kvôli ktorému ich Slovenská Ľupča v rebríčku o jedno miesto predbehla, spočíva najmä v ekonomickej aktivite – Ľupča má vďaka vlastnej priemyselnej zóne o niečo vyššie priame príjmy z firemných daní do obecnej kasy než Selce, ktoré sú viac závislé od podielových daní z trvalého pobytu občanov.

Úspech nie je náhoda

Umiestnenie v prvej stovke v konkurencii 2 924 slovenských samospráv nie je náhoda. Slovenská Ľupča síce dlhodobo ťaží zo svojej strategickej polohy, silného priemyselného zázemia a bohatej histórie, no kľúčovým faktorom vynikajúceho umiestnenia zostáva najmä jej systematický rozvoj. MuMAP totiž mapuje okrem iného aj čerpanie fondov a dotácií a posudzuje, ako efektívne obce investujú externé zdroje. Tu treba dodať, že Slovenská Ľupča úspešne realizuje eurofondové projekty na obnovu ciest, škôl, či regeneráciu verejných priestranstiev. Okrem toho vyniká stabilným demografickým vývojom, dobrou občianskou vybavenosťou a vysokou mierou záujmu obyvateľov o veci verejné. „Pre našu obec je to obrovské zadosťučinenie a jasný signál, že smer, ktorým sa uberáme, je správny. Toto ocenenie ale nepatrí len vedeniu obce, ale každému jednému obyvateľovi, podnikateľovi či organizácii, ktoré sa podieľajú na tvorbe lepšieho prostredia pre život,“ uviedol starosta obce Roland Lamper a dodal, že výsledok z aplikácie MuMAP ukazuje, že aj menšie obce dokážu vytvoriť podmienky, ktoré úspešne konkurujú veľkým mestám. Slovenská Ľupča si 90. miestom na Slovensku nasadila latku vysoko. Cieľom na najbližšie obdobie zostáva túto pozíciu v rebríčku nielen obhájiť, ale naďalej investovať úsilie a energiu do rozbehnutých a aj úplne nových projektov. Aby sa modernizácia a rozvoj postupne dotkli každého jedného kúta obce i v podobe definitívnych a kvalitných riešení.

* * *

Pre úplnosť je dôležité dodať, že aplikácia NKÚ nehodnotí chvíľkový stav za posledné mesiace. Kým prehľad kontrol a hospodárenia v systéme zachytáva históriu od roku 2012, samotný rebríček kvality života vychádza z najnovších definitívne uzavretých štatistík. Hodnotenie tak objektívne zrkadlí kontinuálny rozvoj a stabilitu obce za predchádzajúce dva až tri roky. Aj takto sa ukazuje, že zosúladený prístup vedenia obce a zastupiteľstva pri schvaľovaní rozpočtov a strategických investícií naozaj prináša obci a jej obyvateľom dlhodobé ovocie.

Spracovala: Erika Lamperová
Foto zdroj: NKÚ

Obľúbený altánok v Driekyni zachránili

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Obyvatelia Slovenskej Ľupče, ako aj milovníci prírody z celého okolia, sa dočkali skvelej správy. Známe oddychové miesto v malebnej prírodnej oblasti Driekyňa, ktoré dlhé roky chradlo, dostalo novú šancu. Vďaka spolupráci obce, miestnych firiem a majiteľa pozemku sa podarilo kompletne zrekonštruovať tunajší altánok, ktorý bol v havarijnom stave.

Miesto, ktoré v minulosti vyhľadávali celé rodiny s deťmi na rekreáciu, opekanie či víkendový relax, v posledných rokoch pre neúprosný zub času postupne osirelo. Pôvodná stavba prestala byť bezpečná a hrozilo, že z mapy obľúbených turistických cieľov v regióne definitívne zmizne.

Spojili sily pre dobrú vec

Záchrana tejto lokality visela na úspešnom dialógu medzi samosprávou a súkromným sektorom. Vedenie obce Slovenská Ľupča našlo pri rokovaniach spoločnú reč s majiteľom pozemku, spoločnosťou BIOTIKA a. s. Obe strany sa zhodli, že zachovanie tohto oddychového miesta je pre región kľúčové a dohodli sa na podpore vybudovania nového altánku. Do samotnej realizácie sa navyše zapojili lokálni partneri, čo celému projektu dodalo silný komunitný rozmer. Do procesu vstúpil miestny podnik OPL spol. s r. o. a o samotné remeselné spracovanie sa postarala domáca stolárska dielňa Peter Chabada – Padre. Tá sa podujala na zhotovenie nového diela, ktoré opäť spĺňa všetky bezpečnostné a estetické kritériá. Výsledok, ktorý vyšiel spod ich rúk, skutočne stojí za pochvalu.

Príroda znova otvára náruč

Obnovený altánok bude so súhlasom majiteľa pozemku opäť plne slúžiť širokej verejnosti. Samospráva aj realizátori veria, že sa do Driekyne vráti niekdajší život a kultivovaný turizmus. Návštevníci sú na tomto staronovom mieste vítaní, pričom sa očakáva, že k novému majetku a prírode sa budú správať s rešpektom a úctou.

(ela, rl)
Foto: archív (rl)

Obec zmodernizovala školskú kotolňu

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Miestna školská kotolňa, ktorá pre technickú zastaranosť a časté poruchy ohrozovala plynulý chod školy aj bezpečnosť detí, prešla kompletnou rekonštrukciou. Obec úspešne zrealizovala investíciu z vlastného rozpočtu vo výške viac ako 175 tisíc eur, ktorú na návrh starostu schválili obecní poslanci. Stará technika je dnes už minulosťou. Nahradili ju moderné a úsporné technológie.

Pôvodná školská kotolňa, ktorá slúžila na vykurovanie od roku 1996, už definitívne doslúžila. Jej technologické zariadenia boli po troch desaťročiach prevádzky nielen technicky, ale aj morálne zastarané. Napriek pravidelnej údržbe a dôkladnej úprave doplňovacej vody dochádzalo v poslednom období k čoraz častejším poruchám na článkových telesách kotlov. Tento stav dlhodobo ohrozoval bezpečnú a spoľahlivú prevádzku celého vykurovacieho systému. Okrem technických problémov predstavovala stará kotolňa aj výraznú ekonomickú záťaž. Každoročne sa zvyšujúce nároky na opravy a údržbu odčerpávali z rozpočtu obce nemalé finančné prostriedky. Čo však bolo najvážnejšie, technický stav zariadení už reálne ohrozoval bezpečnosť a zdravie zamestnancov školy a predovšetkým samotných žiakov.

Vlastná investícia priniesla výsledok

Na nepriaznivú situáciu zareagoval starosta obce, ktorý poslancom obecného zastupiteľstva predložil návrh na radikálne riešenie v podobe vyčlenenia finančných prostriedkov na komplexnú modernizáciu. Poslanci tento návrh podporili, vďaka čomu stará technika definitívne ustúpila moderným riešeniam. Zrekonštruovaná kotolňa je dnes vybavená špičkovou vykurovacou technikou. Srdcom systému sa stali vysokoúčinné kondenzačné kotly. Súčasťou modernizácie bola aj inštalácia úsporných čerpadiel s elektronickou reguláciou otáčok, ktoré sa vyznačujú nízkou spotrebou elektrickej energie. Celý vykurovací systém po novom riadi pokročilá regulácia, ktorá garantuje nielen vyšší stupeň efektivity a úspory energií, ale najmä maximálne bezpečnú prevádzku. Celková vysúťažená cena tejto dôležitej investície predstavovala 175 005,25 eur s DPH. Obec

tak z vlastných zdrojov úspešne dokončila projekt, ktorý prinesie výraznú energetickú a finančnú úsporu, no predovšetkým bezpečné a teplé prostredie pre vzdelávanie detí.

(ela)

Posledný termín na žiadosť o dotáciu je tu

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Opäť je tu október a s ním aj posledný termín na podanie žiadosti o poskytnutie dotácie z prostriedkov obecného rozpočtu.

Tým, ktorí žiadosť ešte podať nestihli, pripomíname, že to môžu urobiť do 31. októbra, pričom sa do úvahy berie dátum na pečiatke, ktorú dostanete pri podaní svojej žiadosti, či už v podateľni Obecného úradu alebo na pošte.

Nezabudnite, že žiadosť o pridelenie takýchto nenávratných finančných prostriedkov je nutné podávať podľa vzoru žiadosti, ktorý je súčasťou Všeobecne záväzného nariadenia, zverejneného na stránke obce pod názvom VZN č. 5/2020 o podmienkach poskytovania dotácií z rozpočtu obce a Všeobecne záväzným nariadením obce Slovenská Ľupča č. 1/2026, ktoré ho mení a dopĺňa. Rovnako si potom nezabudnite označiť krížikom, koho o dotácie žiadate. Možné je totiž okrem poslancov žiadať o pridelenie dotácie aj samotného starostu. Znenie celého VZN spolu so vzorom žiadosti, rovnako ako aj so vzorom tlačiva na jej vyúčtovanie, si môžete prečítať na stránke obce Slovenská Ľupča v časti zverejňovanie – dokumenty a tlačivá. Dotácie z rozpočtu obce sú určené na podporu a rozvoj všeobecne prospešných služieb, na podporu všeobecne prospešných alebo verejnoprospešných účelov a na podporu a rozvoj podnikania a zamestnanosti.

(ela)

V obytných častiach platí nová tridsiatka

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Vodiči prechádzajúci našou obcou už určite zaznamenali významnú zmenu v organizácii dopravy. Vedenie obce upriamuje pozornosť všetkých účastníkov cestnej premávky na zmenu najvyššej povolenej rýchlosti na miestnych komunikáciách. V najhustejšie obývaných lokalitách s intenzívnou dopravou sa zaviedla takzvaná „Zóna 30“.

K zníženiu maximálnej rýchlosti na 30 km/h došlo v súlade s oficiálnym pasportom dopravného značenia obce a po súhlasnom stanovisku Okresného dopravného inšpektorátu ORPZ Banská Bystrica. S touto zmenou súvisí aj osadenie nového dopravného značenia, ktoré na nové pravidlá jasne upozorňuje.

Väčšia bezpečnosť chodcov

Nová zóna s obmedzenou rýchlosťou zahŕňa nasledovné ulice: Hronská, Krížna, Partizánska, Osloboditeľov, Za nožiarňou, 1. mája, Mierová, Školská, Cambelova, Lesnícka, Sadová, Železničná, Františka Mazúra, Juraja Majera, Jabloňová a Lúčna.

Samospráva k tomuto kroku pristúpila s cieľom upokojiť dopravu v obytných zónach. Hlavným zámerom je zvýšenie bezpečnosti chodcov, detí a cyklistov, ktorí sa v týchto úsekoch denne pohybujú. Vedenie obce pevne verí, že sa naplnia očakávania spojené s vyššou bezpečnosťou a vodiči budú nové obmedzenia plne rešpektovať.

Prosíme všetkých motoristov o zvýšenú pozornosť, ohľaduplnosť a dôsledné sledovanie nového dopravného značenia.

(ela)
Foto: autor

Uctili si zaslúžilých hasičských veteránov

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Začiatkom septembra 2026 naša obec privítala delegáciu hasičských veteránov v rámci 2. aktívu zaslúžilých členov Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky (DPO SR) z okresu Banská Bystrica. Stretnutie bolo nielen príležitosťou na bilancovanie a spomienky, ale aj vyjadrením hlbokej úcty k ľuďom, ktorí ochrane životov a majetku zasvätili celý svoj život.

Titul „Zaslúžilý člen DPO SR“ predstavuje vôbec najvyššie vyznamenanie, aké môže dobrovoľný hasič na Slovensku za svoju nepretržitú, dlhoročnú a aktívnu prácu získať. Títo ľudia odovzdali hasičskému hnutiu desiatky rokov života – často na úkor voľného času a vlastného pohodlia. Aby staršia generácia hasičov nezostala na okraji záujmu, Územné organizácie DPO SR pre nich pravidelne organizujú tzv. aktívy. Ide o oficiálne pracovno-spoločenské stretnutia, ktorých druhý banskobystrický ročník zavítal práve pod Hrad Ľupča.

Obci udelili významné ocenenie

Program podujatia odštartoval na pôde obecného úradu, kde vzácnu návštevu a vedenie Územnej organizácie DPO SR Banská Bystrica oficiálne privítal starosta obce Slovenská Ľupča. Súčasťou bola prezentácia histórie i súčasnosti obce, no stretnutie prinieslo aj dôležitý moment uznania. Za dlhodobú príkladnú spoluprácu a rozvoj dobrovoľného hasičstva bola obci Slovenská Ľupča udelená medaila III. stupňa. Po oficiálnej časti nasledoval pre hasičských veteránov kultúrno-poznávací program. Účastníci aktívu navštívili dominantu regiónu – Hrad Ľupča, kde si prezreli historické expozície. Cesta hasičov, prirodzene, nemohla viesť inam než do miestnej hasičskej zbrojnice. Tu mali možnosť porovnať modernú techniku súčasných dobrovoľných hasičov s tou, s ktorou kedysi sami začínali.

Význam tradícií a odovzdávanie posolstva

Podujatie vyvrcholilo spoločným posedením. Pre veteránov mali najväčšiu hodnotu práve osobné rozhovory, spomienky na niekdajšie zásahy, súťaže a neformálne diskusie o smerovaní dnešného dobrovoľného hasičstva. „Tieto stretnutia nám pripomínajú, že základy, na ktorých dnes moderná DPO SR stojí, vybudovali práve títo starší kolegovia. Ich skúsenosti sú pre nás neoceniteľné,“ zhodli sa organizátori. 2. aktív zaslúžilých členov v Slovenskej Ľupči opäť potvrdil, že hasičské heslo *„Bohu na slávu, blížnemu na pomoc“* nestráca na hodnote ani po odchode do hasičského dôchodku.

(ela)

Rezervný fond sú investície do rozvoja

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Stalo sa dobrým zvykom, že na stránkach novín pravidelne informujeme o hospodárení obce. Ani teraz to nebude inak. V súčasnosti je v rezervnom fonde obce k dispozícii 821 880 €, ktoré boli zapojené do obecného rozpočtu ako plánované investície s konkrétnym využitím.

Okrem toho však zostáva ešte 30 030,14 €, ktoré v rozpočte zapojené nie sú.

Ide o peniaze, s ktorými sa v aktuálnom rozpočte zatiaľ nepočíta, no sú dôkazom rozumného hospodárenia. Obec si túto sumu zámerne nechala mimo rozpočtu. Nejde o voľné peniaze „navyše“, ale o dôležitý finančný vankúš na nečakané krízy či havarijné stavy. Ľupča je tak chránená pred výpadkami a pripravená rýchlo reagovať na nepredvídané situácie. Rezervný fond je totiž určený najmä na financovanie kapitálových výdavkov a riešenie mimoriadnych potrieb obce. Pre občana je dôležité vedieť, kam peniaze putujú, a tak transparentné zverejnenie jednotlivých položiek umožňuje tento proces sledovať. Spolu ide o 851 910,14 €-, pričom presný zoznam s detailným finančným rozpisom všetkých konkrétnych akcií si môžete stiahnuť priamo z oficiálneho webu v sekcii Register investícií – RO č. 6/2026.

(ela)

Lavička - malý projekt so srdcom

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Nie všetky projekty musia byť veľké, aby mali skutočný význam. Niekedy práve tie najmenšie dokážu najlepšie ukázať, čo znamená vzťah k miestu, komunite a práci, ktorá za nimi stojí.

Ako kastelán hradu Ľupča a zároveň poslanec obecného zastupiteľstva v Slovenskej Ľupči som mal možnosť pripraviť projekt, ktorý bol pre mňa osobne výnimočný. Projekt Revitalizácia oddychovej zóny pri tristoročnom hradnom dube získal v hlasovaní verejnosti najvyššiu podporu (2 168 hlasov) a následne bol v plnej výške financovaný z Nadácie COOP Jednota. Na prvý pohľad ide o jednoduchý zásah, úpravu priestoru pod starým dubom na ceste k hradu Ľupča. V skutočnosti sa tu stretlo niekoľko vrstiev, ktoré z neho robia výnimočné miesto: príroda, história, remeslo aj osobný príbeh.

Nie je len obyčajným mobiliárom

Dominantou priestoru je viac ako tristoročný dub, ktorý sa stal prirodzeným miestom zastavenia. Nová lavička pod ním však nie je len obyčajným mobiliárom. Vznikla v dielni miestnych majstrov, umeleckého kováča Ľuboša Krajana a jeho synov. Kovové prvky boli ručne kované, dubové fošne spracované tradičnými technikami a doplnené detailmi (napríklad cínovanie), ktoré priznávajú prirodzenosť materiálu, kresbu dreva, praskliny, aj ich spevnenie kovom. Do projektu sa zapojili aj ďalší miestni odborníci. V dielni Michala Tomášika bolo do dreva vypálené nové logo a slogan obce „Tu sa mi ľúbi," čím sa lavička stala aj nositeľom identity miesta.

Na projekte spolupracovali aj ľudia zo železiarní

Grafické spracovanie informačnej tabule pripravil Radovan Rybovič a jej realizáciu zabezpečilo propagačné oddelenie Železiarní Podbrezová, a. s. Práve informačná tabuľa dodáva tomuto miestu ďalší rozmer. Pripomína príbeh rehoľných sestier z Charitného domu, ktoré na hrade Ľupča pôsobili v rokoch 1957 až 1988. Mnohé z nich pracovali v hradnom hospodárstve, v lesoch či v družstve. Práve rehoľné sestry využívali lavičku pri svojich každodenných modlitbách. Aj takto sa dá história prirodzene vrátiť do krajiny nie ako vzdialený fakt, ale ako príbeh, ktorý stretneme cestou.

Symbolika projektu

Na dub bol osadený obraz s motívom Najsvätejšieho Srdca Ježišovho, ktorý tu bol aj v minulosti. Práve srdce sa stalo tichým symbolom celej obnovy. Ľudia za projekt hlasovali úprimne, od srdca. A dnes sa na tomto mieste dá jednoducho zastaviť. Sadnúť si. Oddýchnuť si. Vnímať ticho, ktoré tu má svoju históriu.

Spolupráca, ktorá má zmysel

Teší ma, že sa tento projekt podarilo zrealizovať v spolupráci s vedením Železiarní Podbrezová, a. s., samosprávy, komunity, nadácie aj miestnych remeselníkov. Zároveň je pre mňa dôležitým signálom, že podobné drobné, ale zmysluplné zásahy majú v našom prostredí svoje miesto a podporu. Obec Slovenská Ľupča zároveň plánuje postupne realizovať aj ďalšie dva projekty z hlasovania z vlastných zdrojov, čím sa tento príbeh rozvoja verejného priestoru uzavrie do jedného celku. Ukazuje sa, že keď sa veci robia poctivo, od koreňa, dokážu zanechať stopu. Aj keď ide „len" o lavičku pod stromom.

(vh)

Foto: archív autora

Vence pri pamätníkoch sú silným odkazom

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Sú historické míľniky, ktoré formovali našu slobodu a ktorých odkaz si musíme neustále pripomínať. Členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) spolu s obyvateľmi Slovenskej Ľupče spoločne vzdali úctu hrdinom, ktorí neváhali položiť svoje životy za našu budúcnosť. Pri príležitosti 82. výročia Slovenského národného povstania (SNP) sa v obci uskutočnil pietny akt kladenia vencov.

Účastníci spomienkového podujatia položili vence k miestnym pamätníkom, kde minútou ticha vyjadrili hlbokú vďaku padlým bojovníkom. Po oficiálnej pietnej časti program pokračoval v priestoroch miestneho kultúrneho domu, kde bolo pre prítomných pripravené menšie občerstvenie. Je nesmierne potešujúce a povzbudzujúce, že v dnešnej dobe stále žijú ľudia, ktorí nezabúdajú na minulosť, ctia si pamiatku padlých a hrdo udržiavajú tradíciu protifašistického odboja živú aj pre ďalšie generácie.

(ela), Foto (jd)

Keď plány narazia na realitu: O čerpaní financií, nečakaných výdavkoch a budúcnosti projektov

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Výkon verejnej funkcie so sebou prináša neustálu povinnosť skladať účty. Hoci vedenie obce často prezentuje svoje kroky ako úspešné, poďme sa bez formálnych fráz pozrieť na realitu a na to, prečo kľúčové projekty doteraz ešte nefungujú tak, ako bolo deklarované. Na otázky o reálnom stave našej samosprávy odpovedá starosta obce Roland Lamper.

Sú lokality, kam sme sa jednoducho, vecne povedané, iba nestihli dostať, alebo z praktických dôvodov ich museli posunúť v čase. Poviem príklad. Ľupčianska ulica, kde sme plánovali vybudovanie chodníkov, sa musela presunúť na neskorší termín, keďže čistička odpadových vôd začala vykazovať zhoršujúce sa výsledky vyčistených vôd. Obec sa po rokovaniach s okresným úradom zaviazala, že túto situáciu okamžite začneme riešiť. Vykonali sme prepočty, merania a zabezpečili dokumentáciu na rozšírenie technológie. V najbližšom čase by sme mali vstúpiť do prvej fázy rekonštrukcie v hodnote cca 220 000 eur. Investície do ČOV-ky sa ale týmto nekončia, pretože obec sa rozširuje. Pôvodné technológie podľa prepočtov stačiť nebudú a v nasledujúcich rokoch budeme potrebovať hľadať ďalšie prostriedky na jej chod.

Občania sa pýtajú priamo - prečo bola obetovaná práve Ľupčianska ulica a kedy sa dočkajú reálneho riešenia, ak obec už teraz konštatuje, že na plnohodnotný chod čističky bude musieť v najbližších rokoch nájsť ďalších 300-tisíc eur?

Dôvod bol úplne praktický. Ostatné lokality sú už vo vyššej fáze rozpracovanosti, a to vrátane nasmerovania financií na ich realizáciu. Zámer rekonštrukcie chodníkov na Ľupčianskej ulici však v Registri investícií obce Slovenská Ľupča naďalej ostal. Obyvatelia Ľupčianskej ulice sa reálneho riešenia dočkajú hneď, ako sa nám podarí stabilizovať rozpočet, prípadne ak získame externé mimorozpočtové zdroje, na ktorých získaní neustále pracujeme.

Ak má obec taký napätý rozpočet kvôli čističke, ľudia sa často pýtajú, že z akých zdrojov je potom financovaná profesionálna firma na výkup pozemkov na Záhradnej ulici? Vidia, že zatiaľ čo ich chodníky sa odkladajú, kvôli tejto lokalite sa sám starosta angažuje, cestuje a rokuje s majiteľmi pozemkov, aby sa nová cesta začala stavať čo najskôr?

Nehovorme o napätí v rozpočte, ale jednoducho o akútnej potrebe zmeniť poradie realizovateľnosti v danom čase. Predovšetkým to sú tie spomínané kroky a investície, ktoré sme začali realizovať už dávnejšie a ktoré sa priebežne pokrývajú z rozpočtovaných prostriedkov. V prípade Záhradnej ulice ide o naprojektovaný koridor široký približne jedenásť metrov a z väčšej časti je na súkromných pozemkoch.

V rámci zákonom nastavených pravidiel treba najprv pozemky vysporiadať, previesť na obec a započať stavený zámer. Aby sa urýchlil celý legislatívny proces, snažím sa naozaj cestovať za vlastníkmi aj ja. Sú to najmä staršie prípady a osobný kontakt je lepší ako úradná výzva. Širší záber vlastníkov si vzala špecializovaná firma na výkupy pozemkov. Ja som už mal kontakt s takmer dvadsiatkou ľudí. Obec totiž bude riešiť výstavbu iba na jej pozemkoch. Takže majetkoprávne je veľmi dôležité vyriešiť situáciu čím skôr, aby sme mohli pokračovať.

Bolo v tomto prípade naozaj nevyhnutné ísť touto finančne a administratívne náročnou cestou výkupov? Spomínate koridor jedenásť metrov. Neexistovalo alternatívne trasovanie alebo iné technické riešenie, ktorým by sa obec bola vyhla takémuto procesu pri riešení problému Záhradnej ulice?

Záhradná ulica je historicky zastavaná lokalita a alternatívne trasovanie mimo súkromných pozemkov jednoducho nie je technicky možné. Navyše, obec by mala investovať do trvalých stavieb hlavne na vlastných parcelách. Keďže obyvateľov najviac trápi prašnosť existujúcej cesty, spočiatku sme navrhovali riešenie, ktoré by bolo rýchle, praktické a samozrejme dočasné – dokiaľ by sa proces majetkoprávneho vysporiadania neukončil. Eliminovalo by to aktuálne problémy a obec by konala v zmysle zákona. Naším navrhovaným okamžitým riešením preto bolo použiť cestné betónové panely. Tie sme mohli nainštalovať hneď a neskôr, pri realizácii definitívnej cesty ich vďaka ich pevnosti a kvalite zobrať a využiť napríklad ako spevnenú plochu na zbernom dvore. Dočasne by sa tým problém s prašnosťou vyriešil a my by sme mali legálny čas na realizáciu zákonného procesu výkupov, aby sa mohla v budúcnosti vybudovať plnohodnotná cesta už na pozemkoch obce.

Z pohľadu samosprávy išlo o pragmatický kompromis, ktorý však narazil na nepochopenie. Áno, bola som pri tom, keď obyvatelia nesúhlasili s týmto riešením v obave z hluku, ktorý by vydávali autá pri zlomoch panelov. Je to, samozrejme, legitímne z hľadiska komfortu bývania, no výsledkom je, že problém s prašnosťou pretrváva a ľudia strácajú trpezlivosť. Čo by ste teda odkázali tým, ktorí dnes kritizujú zdanlivo zdĺhavý proces výkupov a pýtajú sa, prečo radšej nezvolíte iné technické riešenie alebo užší, na realizáciu jednoduchší koridor cesty?

Doposiaľ bol z minulosti počítaný cestný koridor v šírke 3,5–4,0 m. Dnes, čo sa týka šírky 11 metrov, nejde o náš rozmar. Normy a zákony sa na to už dnes pozerajú inak. Obzvlášť pri novo projektovanej ceste v území, kde sa počíta s obojstrannou výstavbou. Tento koridor v sebe zahŕňa priestorové zelené pásy pre inžinierske siete, chodníky pre bezpečnosť chodcov, samotnú cestu, prípravu na verejné osvetlenie a priestorovú rezervu na cyklotrasu z projektu BBSK. Príprava na investíciu je veľmi dôležitá a obec ju nemieni podceniť. Verím, že sa túžba obyvateľov po plnohodnotnej infraštruktúre po naozaj dlhých, dlhých rokoch približuje k realite a raz sa definitívne zbavia prachu a blata.

Dlhodobým otáznym bodom v obci zostáva aj stará tržnica, kde sa po rokoch nejasných plánov má budovať autobusový záliv v smere na Podkonice. Je pravda, že aj tento projekt momentálne brzdia komplikácie s majiteľmi sietí, ktorí od obce požadujú zameranie ich vlastnej infraštruktúry na naše náklady?

Áno, je to pravda a považujem to za absurdné. Správcovia sietí od nás žiadali, aby sme na naše vlastné náklady zamerali ich vlastnú infraštruktúru. Projekt sme preto po pripomienkach prepracovali a teraz čakáme na ich vyjadrenia, aby sme sa mohli priblížiť k realizácii. Pre mňa je však dôležitejší úsek napojenia Podkonickej ulice chodníkom priamo v zákrute. Je naozaj nevyhnutné tento úsek dobudovať pre bezpečnosť obyvateľov a ich peší presun do centra obce. Čo sa týka samotnej tržnice, tá nateraz zostáva otvorenou témou. Nápadov bolo viacero, ale zatiaľ sa to neuzatvorilo.

V diskusiách obyvateľov sa miestami otvára aj téma obecného podniku služieb. Vyplýva z toho otázka, prečo táto inštitúcia doteraz oficiálne nevznikla ako samostatný subjekt. Čo bráni tomu, aby sa tento zámer dotiahol do finálnej podoby, napríklad ako samostatná s.r.o.?

Pozrime sa najprv na to, odkiaľ sme vyštartovali. Keď som pred ôsmimi rokmi nastúpil do funkcie, „pomyselný obecný podnik“ predstavovalo jedno staré UNC-čko a dvor za bývalou VÚB. Dnes máme komplexne vybudované zázemie, technické vybavenie a funkčný zberný dvor. Vlastníme cca 4 000 m² pozemkov okolo čističky odpadových vôd, vyhradených na kompostáreň. Náš obecný podnik služieb reálne funguje a len zatiaľ nemá oficiálnu právnu formu samostatnej s.r.o. Mnoho činností a údržbu obce momentálne zabezpečujeme pod hlavičkou obecného referátu údržby. Riadenie takejto s.r.o. si vyžaduje manažérsky zručných a najmä odborne kvalifikovaných ľudí, ktorých nájsť na trhu práce nie je jednoduché. Musím však konštatovať, že sme v štádiu, keď máme pevnú pôdu pod nohami a transformácia je už len akýmsi formálnym vyvrcholením našej dlhoročnej práce, alebo formou niečoho, čo už v podstate funguje.

V lokalite za Hronom sa v súčasnosti testuje úspešne nájdený zdroj úžitkovej vody. Prečo sa obec rozhodla investovať do hydrogeologického prieskumu v tejto špecifickej oblasti a aký to má prínos pre celú samosprávu?

Išlo opäť o dlhoročný problém, ktorý sme jednoducho museli vyriešiť, keďže zabezpečenie prístupu k vode nám ukladá priamo zákon. Hydrogeologický prieskum potvrdil dostatočne výdatný zdroj, čím sme nielen splnili zákonnú povinnosť, ale v prvom rade sme sa zachovali ľudsky. Každý človek v našej komunite si zaslúži základné podmienky na dôstojný život. Ignorovať tento stav by navyše znamenalo vystaviť celú obec zbytočným hygienickým rizikám. Tento krok preto vnímam ako nevyhnutné riešenie v záujme bezpečnosti a zdravia všetkých našich obyvateľov.

V športovej verejnosti rezonuje nečakané odhlásenie A-mužstva OFK Slovenská Ľupča z piatej ligy. Kritické hlasy zodpovednosť za rozpad tímu A mužov pripisujú nepriamo možno aj vám. Dalo sa tomuto radikálnemu kroku predísť a nezlyhal manažment zo strany obce?

Rozpad „áčka“ a jeho odhlásenie zo súťaže ma osobne nesmierne bolí. Sám som hral futbal aktívne pätnásť rokov, môj syn hráva tiež a šport je pre mňa absolútnou srdcovou záležitosťou. Nikdy by som si nebol pomyslel, že sa v Ľupči dožijem momentu, keď sa preruší tradícia seniorského futbalu. Zvaľovať to však na obec je nepochopením reality. Slovenská Ľupča si len vytiahla „čierneho petra“ v procese, ktorý len za posledný rok postihol už približne štyridsať klubov v regióne, vrátane susedných Seliec v predchádzajúcom období. Dedinský futbal prechádza krízou, keď je na počet súťaží nedostatočný počet hráčov a keď si kluby navzájom preplácajú a berú hráčov. Finančné nároky na chod klubov sú neprimerané. Len poplatky za rozhodcov a delegátov stoja klub vyše 10-tisíc eur ročne, čo sú náklady, ktoré by mal systémovo znášať skôr futbalový zväz, nie samotné kluby. Samozrejme, klub musí platiť energie, členské vo zväze, cestovné, či prestupové náklady. Dotácie z obecného rozpočtu na toto jednoducho nestačia a bez silného zázemia u miestnych podnikateľov a stabilných externých partnerov to utiahnuť bude náročné.

Znamená koniec „seniorského“ tímu definitívny úpadok a stratu motivácie pre futbal v obci, alebo vidíte reálnu cestu, ako klub ozdraviť a postaviť opäť na nohy?

Hoci A-mužstvo bolo z tejto sezóny odhlásené, ľupčiansky futbal rozhodne žije. Plne funguje mládežnícka základňa – kategórie U19, U17, prípravka aj mladšie ročníky, čo predstavuje zhruba osemdesiat domácich detí a mladých ľudí, plus ďalších dvadsať chlapcov, ktorí sú u nás na hosťovaní. Keďže mi na športe v obci záleží, zobral som túto situáciu ako osobnú výzvu. Klub v najbližšej dobe čaká obmena vedenia a reštart. Moja aktivita teraz smeruje k radikálnemu zvýšeniu kvality tréningového procesu a k doplneniu chýbajúcich žiackych kategórií U15 a U13, ktoré nám v štruktúre doposiaľ chýbali. Už v tejto chvíli mám rozpracovaných a predbežne prisľúbených nových sponzorov, ktorých mená zatiaľ nebudem konkretizovať. Cieľom je postaviť klub na stabilných, zdravých základoch a vrátiť seniorský futbal do Slovenskej Ľupče silnejší a postavený primárne na našich vlastných odchovancoch.

V neposlednom rade chcem poďakovať za doterajšiu prácu vedeniu klubu, jeho prezidentovi, trénerom, hráčom, a za podporu všetkým nadšencom, sympatizantom a fanúšikom.

Zhovárala sa Erika Lamperová

Máme v Slovenskej Ľupči environmentálnu záťaž?

SLOVENSKÁ ĽUPČA - „Environmentálna záťaž (ďalej EZ)“ je jedno z tých slov, ktoré znie odborne, trochu strašidelne, a občas sa objaví aj v predvolebnej debate politikov. Stačí ukázať na kopu odpadu pri poľnej ceste. V skutočnosti je rozdiel medzi čiernou skládkou, brownfieldom a skutočnou environmentálnou záťažou zásadný. Ako sme na tom my a naše okolie?

Podľa geologického zákona je environmentálna záťaž znečistené územie spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre zdravie ľudí alebo pre horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu. Vo väčšine prípadov ide o historické znečistenia vzniknuté pred rokom 2007. Novšie prípady sa posudzujú ako environmentálna škoda.

Ako je to na území Slovenska?

Na Slovensku sú environmentálne záťaže evidované v Informačnom systéme environmentálnych záťaží (ISEZ), ktorý spravuje Slovenská agentúra životného prostredia a ktorý je voľne prístupný. K septembru 2026 register obsahuje 850 pravdepodobných, 318 potvrdených a 854 sanovaných alebo rekultivovaných lokalít. Ich podiel podľa činnosti vzniku je uvedený na obrázku č. 1. Zaujímavosťou je, že Slovensko začalo systematicky riešiť problematiku environmentálnych záťaží už v rokoch 2006 – 2008. Výsledkom bolo vytvorenie Registra.

Nie všetko, čo vyzerá zle, je záťaž

Táto problematika bola začlenená do geologického zákona a v roku 2011 bol prijatý samostatný zákon. Takto vytvorený systém predstavuje ucelený odborný rámec pre evidenciu, hodnotenie rizikovosti a postupné riešenie znečistených lokalít na území Slovenskej republiky. Pre vysvetlenie uvediem, že označenie „Čierna skládka“ je nelegálne uložený odpad. Ide o porušenie zákona, ale nie automaticky environmentálnu záťaž. „Brownfield“ je opustený priemyselný alebo hospodársky areál, ktorý môže byť čistý aj znečistený. „Dočasná depónia zeminy“ vzniká počas výstavby a sama osebe nepredstavuje geologické riziko. O tom, či ide o záťaž, rozhodujú výsledky podrobného geologického prieskumu životného prostredia – nie vzhľad lokality.

Znečistené územia v okolí?

Dobrá správa je, že Slovenská Ľupča dnes nemá aktívnu potvrdenú EZ. V registri je v jej najbližšom okolí evidovaná jediná lokalita – skládka komunálneho odpadu Podjabloň (obr. č. 2), ktorá bola po ukončení prevádzky rekultivovaná, uzatvorená a dnes je vedená ako sanovaná lokalita. V širšom okolí sa nachádza niekoľko evidovaných lokalít. Spomeniem niektoré, hoci pre tento účel nerieši me Banskú Bystricu. V Ľubietovej časť Podlipa je banská lokalita s potvrdenou aj sanovanou záťažou. Problémom sú ťažké kovy po banskej činnosti. Medzibrod – Na bani je odkalisko, kde je potvrdená záťaž po ťažbe. Nemecká – Petrochema Dubová je evidovaná ako potvrdená aj sanovaná kontaminovaná lokalita. Ide o historické chemické znečistenie, ktoré vzniklo na základe spracovávania a skladovania ropy a ropných látok. Predajná – skládka PO Predajná I a jej gudrónové jamy. Je tu potvrdená záťaž, kde v súčasnosti prebieha verejné obstarávanie na zhotoviteľa sanácie. Z pohľadu šírenia znečistenia je podstatné, že Slovenská Ľupča neleží v smere prúdenia podzemnej vody niektorej z EZ, ktorá pôsobí ako médium šírenia znečistenia, resp. nie je v dosahu pôsobenia vplyvu EZ. Zároveň má obec z pohľadu životného prostredia a vplyvu na ľudské zdravie relatívne dobrú polohu vzhľadom na šírenie vetra a geodynamické javy v podobe zanedbateľných zosuvov.

Vedeli ste, že...

Podľa môjho vedomia dnes v Slovenskej Ľupči pôsobí šesť geológov. Zaujímavé je, že práve od nás pochádzal aj akademik Bohuslav Cambel (1919 – 2006), jeden z najvýznamnejších slovenských geológov a zakladateľ modernej geochémie na Slovensku. Meno Cambel si väčšina Ľupčanov spája so spisovateľom a historikom Samuelom Cambelom. Málokto však vie, že jeho starší brat Bohuslav bol vedcom medzinárodného významu. Pôsobil ako dekan Prírodovedeckej fakulty UK, neskôr ako rektor Univerzity Komenského a v roku 1969 založil prvú samostatnú Katedru geochémie na Slovensku. V roku 1998 ho Cambridgeská univerzita zaradila medzi 2 000 najvýznamnejších osobností vedy 20. storočia. Jeho výskum granitoidov, rudných ložísk a geochemických procesov výrazne ovplyvnil rozvoj geologických vied u nás aj v zahraničí. Opakovane sa na jeho počesť organizuje konferencia „Cambelove dni“ so zameraním na geochémiu, základnú a aplikovanú geovedu a zábavu.

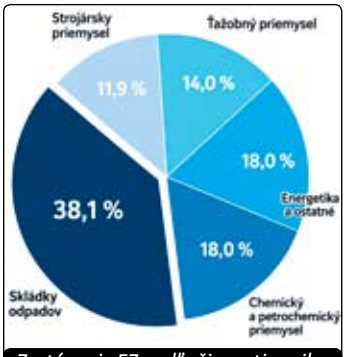

Zastúpenie EZ podľa činnosti vzniku (Enviroportal, 2026)

* * *

Environmentálne záťaže si zaslúžia rešpekt, nie senzácie. Ich hodnotenie patrí geológom, nie dojmu z pohľadu na opustený pozemok. Dobrá správa pre Slovenskú Ľupču zostáva rovnaká: naša obec nie je evidovaná ako obec s aktívnou environmentálnou záťažou. Pokračovanie témy tentoraz v podobe informácií o podzemnej vode a studniach v našej obci vám prinesiem nabudúce.

Text: Vladimír Malý, environmentálny geológ
Foto: archív autora a Enviroportál

V registri ISEZ je v našom jej okolí evidovaná jediná lokalita –skládka komunálneho odpadu Podjabloň. Dnes je vedená ako sanovaná lokalita.

Storočnica muža s otvoreným srdcom a zlatými rukami

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Sú ľudia, ktorých životný príbeh pripomína hlbokú a múdru knihu. Knihu, v ktorej listovať je pre celú komunitu obrovskou cťou. Presne takúto vzácnu kapitolu dopísal 19. septembra k dejinám našej obce pán Martin Mazúch, ktorého takmer celá Slovenská Ľupča s láskou a úctou nevolá inak ako ujo Mazúch. Oslávil neuveriteľné 100. narodeniny. Napriek úctyhodnému veku zostáva človekom obdivuhodne vitálnym, bystrým a plným nákazlivej životnej múdrosti.

Jeho cesta do našej obce sa pritom začala pred dlhými desaťročiami v neďalekej Hrochoti. Z rodného kraja odišiel ako mladý, len 14-ročný chlapec, aby si našiel svoje miesto v živote. Osud ho privial najprv do Banskej Bystrice a potom v roku 1956 pod hrad Ľupča. Tu sa jeho profesionálny život na dlhých tridsaťšesť rokov spojil s neďalekým podnikom Biotika. Skutočným poslaním uja Mazúcha sa však stalo niečo úplne iné – zem, príroda a ľudia.

Záhradkársky mentor, ktorý prešiel desiatky ľupčianskych dvorov

Ak by sme hľadali človeka, ktorý zanechal jednu z najzelenších stôp v našom chotári, bol by to práve on. Celý svoj život ako nadšenec zasvätil záhradkárstvu. Ujo Mazúch bol nielen teoretikom. Počas dlhých rokov osobne navštívil a pomohol zveľadiť nespočetné množstvo ľupčianskych záhrad. Svoju odbornosť, overené triky a najmä lásku k zemi neúnavne odovzdával ďalším generáciám. Mladším susedom a známym vždy ochotne radil, ako správne štepiť, ošetrovať, kedy vysádzať a kedy strihať či orezávať. Učil, ako vdýchnuť pôde život. Vedomosti, ktoré počas celého storočia nazbieral, si nenechával pre seba – dlhé roky ich prostredníctvom svojich príspevkov pravidelne ponúkal aj čitateľom Ľupčianskych zvestí. A určite treba spomenúť, že prispieval aj do časopisu Urob si sám. Jeho stopa je však nezmazateľne vrytá aj do duchovného a spoločenského života obce. Ako dlhoročný presbyter obetavo slúžil tunajšiemu evanjelickému cirkevnému zboru. Mnohí ľupčania navyše presne vedia, komu vďačia za to, že čas v dedine plynul presne. Ujo Mazúch sa totiž s obrovskou precíznosťou a láskou dlhé roky staral o hodiny na veži miestneho evanjelického kostola.

Slzy dojatia a veľké prekvapenie na fare

Vzácne životné jubileum nezostalo bez odozvy a uja, ktorý o ničom nevedel, čakalo na evanjelickej fare obrovské prekvapenie v podobe tajne zorganizovanej slávnosti. Keď oslávenec vstúpil, zaplavila ho vlna úprimného potlesku a prianí, ktoré dojali každého z prítomných. Zástup gratulantov viedol domáci evanjelický farár Ján Jakuš, pri ktorého slovách: „Hodno bolo žiť, hodno bolo bojovať...“ nejednému prítomnému zalialo oči slzami dojatia. S kyticou, darčekovým košom a slovami úprimnej vďaky sa pripojil starosta našej obce Roland Lamper a emotívnym momentom bola prítomnosť starostu z jeho rodnej Hrochote, ktorý má zhodou okolností rovnaké priezvisko ako oslávenec – Mazúch. Kruh jeho súčasného domova zasa reprezentovala riaditeľka zariadenia sociálnych služieb Trojlístok Denisa Hrašková. Spolu s ňou prišli ujovi úprimne stisnúť ruku aj ostatní organizátori jeho oslavy zo zariadenia, klienti a spolubývajúci z domu dôchodcov. Oslavu svojou prítomnosťou a úsmevom obohatili aj členky miestneho spolku Červeného kríža, nechýbala časť rodiny, a samozrejme zástupca zriaďovateľa zariadenia z Banskobystrického samosprávneho kraja Ján Michalský, riaditeľ Odboru sociálnych vecí a sociálnych politík. Uja prekvapili svojím vystúpením spevácke skupiny súboru Partizán - Hronky a Horehronskí chlopi.

Jedno veľké Ľupčianske „Ďakujem“

Život uja Martina Mazúcha je dôkazom toho, že vek je len číslo, ak má človek mladé srdce, čistú myseľ a ruky zvyknuté na poctivú prácu. Za všetko, čo pre Slovenskú Ľupču, naše záhrady, kostolnú vežu i pre každého z nás počas uplynulého storočia urobil, mu patrí jedno obrovské, úprimné a hlboké poďakovanie: „Ujo Mazúch, k Vašej storočnici Vám celá obec z celého srdca želá predovšetkým pevné a neoblomné zdravie, neutíchajúcu iskru v očiach, každodennú radosť zo života a ešte mnoho krásnych, pokojných chvíľ strávených v zeleni, ovocných stromoch a bobuľami obsypaných kríkoch, ktoré Vám po celý život dávali silu. A vedzte, že málokto, komu ste boli v záhrade ukázať, ako sa to robí, niekedy zabudne na vaše milo káravé slová – *‚Ale no! Striháš sa to tak, aby sme dačo aj oberali...‘* Všetko najlepšie, živió!“

Text: Erika Lamperová
Foto: Jaromír Dubšík

S heslom: „My si stranu nedáme rozvracať, rozvrátime si ju sami!“

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Keď sa povie ľupčianski recesisti, poväčšine každý z nás domácich vie, že je to partia vskutku skvelých ľudí, ktorých pred rokmi spojilo nielen priateľstvo, ale aj nadhľad, vtip, a najmä chuť byť satirickým zrkadlom samým sebe v dobe, v ktorej žijú. Slovenská Ľupča tak vďaka nim získala nenapodobiteľné „špásno-politické“ smerovanie, ktoré už viac ako tridsaťpäť rokov v podobe Strany umierneného politického hyenizmu – SUPH - mení príliš vážny svet svojím nadčasovým „príliš veselým“ zmýšľaním. S vedomím, že získať akékoľvek stranícke stanoviská, prípadne oficiálne vyjadrenia je náročný postup, spravilo sa z našej strany „procesne“ všetko pre to, aby si čitatelia prvýkrát v histórii súčasných Ľupčianskych zvestí prečítali „pomerne vážny“ rozhovor s predsedom predsedov nafurt Jozefom Dežom Kochlicom a pokladníkom strany Milanom Furom Furmanom. Samozrejme, s im vlastnou úsmevnou recesiou.

Ako to bolo? Nuž, nebolo kedysi toľko starostí tak ako teraz. Dali sme sa dokopy, posedelo sa a mystifikovali sme... Aj o tom, ako si založiť vlastnú stranu a potom ju rozvracať zvnútra. Popravde, fungujeme už tridsaťpäť rokov, ale v ilegalite sme boli už dva roky predtým. Stretávali sme sa u Deža Kochlicu, ktorý mal hŕbu hudobných nástrojov a okrem pravidelnej aktívnej mystifikácie a tvrdého boja o stranícke funkcie hrávali sme každý na čomsi. Aj tí, čo hrať nevedeli. S touto situáciou súvisí aj jeden prípad skrátených legislatívnych konaní v rámci vstupu do strany. V tej dobe bol starostom Miro Macák, a samozrejme, v neskorej polnočnej hodine prišiel osobne riešiť sťažnosť na naše schôdzovanie. Dostal do rúk husle a o piatej ráno odchádzal posledný... A tak častým schôdzovaním vznikol profesionálny pohľad na angažovanie sa v strane, ktorá dovtedy nemala ešte svoj stály názov a na jej formovaní sa hlboko podpísal svojím ideologickým prístupom aj náš inžinier Fero Gillian zvaný Paroh, ktorý je stranícky ideológ. Inak každý chcel byť pokladníkom strany.Tvrdý boj po troch rokoch vyhral Furo.

Vyzerá to tak prirodzene, až jednoducho. Ale znôška inšpirácií, ktorá je podhubím vášho stranického života, musela kdesi postupne vznikať ešte pred samotným nápadom zjednotenia do strany a jej programu.

No, pravdupovediac, ako súčasný predseda predsedov nafurt som mal inšpiráciu už dávno, a to v diele Jaroslava Haška Dekameron. Aj tu platí, že čím vážnejšie sa postavy tvária, tým väčšia je ich absurdita. Okrem toho v čase začiatkov Festivalu humoru a satiry „Kremnické gagy“, keď som hrával s banskbystrickou kapelou Prameň, osobne som spoznal Mariana Labudu, Milana Markoviča aj Jara Filipa, a to mi dodalo chuť spraviť čosi viac. Vtedy sa vrátil do Ľupče z Prahy aj Ľubo Houška a priniesol si nielen progresívne myslenie, ale najmä osviežujúci nadhľad na tú dobu. Spriatelili sme sa s jeho myšlienkami. Straníckym pilierom humoru a dobrej nálady sa stal Jožko Polievka a medzi našimi členmi a podporovateľmi, čo si veľmi vážime, mal svoje dôstojné miesto aj herec Ivan Krivosudský. Málokto vie, že to bol prvý raper na Slovensku.

Dostupné historické informácie uvádzajú, že strana SÚPH má spolu pätnásť členov, a ako inak, všetci ste funkcionári...

Áno, strana mala a má iba funkcionárov, čím je zaručená obrovská podpora členskej základne, lebo funkcionári sú zároveň aj členmi. Nemôže dôjsť k tomu, že by členská základňa nesúhlasila s tým, čo robí vedenie. Záujemcov o vstup do strany boli húfy a platí, že uchádzač musí čakať minimálne desať rokov a musí sa aktívne podieľať na práci a príprave rôznych aktivít v strane. Ak je však ochotný venovať strane celý svoj majetok, je tu ochota rokovať o jeho prijatí. Strana má však smolu, že jej funkcionári sú už chudobní, nakoľko sa pred časom majetkov v jej prospech vzdali a ten sa postupne prehajdákal. A tak súčasným majetkom strany sú iba myšlienky jej funkcionárov. Okrem toho v našej strane je prísna disciplína, o čom svedčí fakt, že keď jeden z členov bez nášho vedomia vstúpil do strany inej za účelom finančného zisku, pozastavilo sa mu členstvo na jedenásť rokov a trinásť dní a prepadlo mu bitcoinové konto v prospech predsedu. Za trest musel pobozkať plemenného capa, ktorý smrdel na celú ulicu.

Tie sú ale skutočným skovstom, lebo nápady a konečné výtvory, ktorými ich sprostredkúvate ľuďom, sú neprehliadnuteľné. Máte svoj program, ba dokonca zjazdy. Robíte si aj zápisnice zo zasadnutí?

Samozrejme! Vždy to muselo a musí mať formu. Zápisnica máva 34-bodový program, z toho dvadsaťštyri bolo prípitkov. A áno, bolo niekoľko oficiálnych straníckych zjazdov. Tri - letný a zimný. Zjazdila sa podkonická cesta na čomkoľvek, často to ani nešlo, tak sme tlačili. Ako strana sme však boli natoľko zodpovední, že sme zjazdovať prestali, odkedy bolo viac áut. Zmysel tejto strany je najmä v tom, že to nemá zmysel, lebo je založená na myšlienkach mystifikácie. Rokmi prišli aj zaujímavé fakty, ako nadviazanie fúzie so Stranou vykorisťovateľov a otrokárov z Banskej Bystrice. Prečo? Lebo táto strana mala len jedného otroka, ktorého sme si chceli požičať. Rovnako sme stáli pred fúziou so skupinou ABBA – Asociácia Bansko-Bystrických Alkoholikov. No tí sa rýchlo rozpadli. Naše aktivity v strane sú ale rôzne. Okrem iného možno spomenúť, že sme navštívili na zámku v Pezinku aj Národný archív vín i boli sme si spoločne na cintoríne v Modre uctiť Ľudovíta Štúra.

Svojich priaznivcov okrem spomenutého Pezinku máte aj na Orave, ba aj v Taliansku a Belgicku. Chodia sa na vás počas Turíčnych jarmokov pozerať davy ľudí a obdivovateľov ste si pritiahli aj reláciou Zámena manželiek, kde ste boli súčasťou výmeny Milky a Jožka Polievkovcov. Kto je v SUPH autorom scenárov týchto podujatí?

Áno, zámena bola naozaj výbornou skúsenosťou. Sami filmári boli zúfalí, že majú toľko materiálu, že by ho bolo bývalo dosť na celovečerný film, a bolo náramne ťažké zostrihať to do potrebného času. Diváci na niektoré momenty isto nikdy nezabudnú. Na obloženú svadobnú misu, keď sme to poňali doslovne a obložili sme salámou, syrom a zeleninou porcelán záchodovej misy, alebo napríklad na rozvod Jožka na konci na rozvodnej elektrickej skrini. Po čase sme boli jeho druhú manželku, ktorá u nás očividne pookriala, celá strana pozrieť v Želiezovciach... No a scenáre a hovorené slovo píše náš predseda Dežo Kochlica. Ostatné sa tvorí spoločne. Sami sa musíme na tom baviť. Príkladom je taká bútľavá vŕba, ktorú si

ako samorast počas jarmoku ako atrakciu na hlavu umiestnil jeden z nás a ľudia vážne k nemu chodili a spovedali sa mu. Parádna bola aj hlavná cena v chlebe s masťou, kde sme napísali, že kto nájde v chlebe kľúčik od auta Mercedes, vyhráva auto. Naozaj tam bolo a naozaj ho vyhral Ferov Parohov syn, lebo Fero ho tam pristavil. Dokonalou cenou bol aj bažant na víne... nemocničný bažant pre mužov upevnený na fľaši červeného vína. Bolo toho za tie roky neúrekom.

Alegorické vozy, alebo ako to nazvať, sú neuveriteľne vtipným spestrením jarmokov. Majú nápad, podtext, prevedenie, a samozrejme, nechávajú obrovský dojem v divákoch. Asi nikdy nezabudnem na Troch chrobákov. Parádny bol Golem a Pekárov cisár - Cisárov pekár. Nesmierne nápaditě bolo Slnce, seno, Mrázik, ale aj Hviezdy pop music a mnoho iných. Je za tým množstvo technickej prípravy. Ktoré sa podľa vás vydarili najviac? A kto to všetko realizuje?

Ako predseda musím vyzdvihnúť náš najväčší stranícky pilier, a to sú Furo s bratom Ivanom a jeho ženou Zlatkou - Palúchovcami, na ktorých to posledné roky po technickej a vizuálnej stránke stojí. Veľmi si to vážim. Máme v našej strane aj ženy a sú nám veľkým a silným oporným prvkom, ktorý sa podpisuje na našich aktivitách. No a každé poňatie tém je špecifické a má svoje krásy. Najviac ale asi spomíname na limuzínu a tému Hviezdy pop music, kde sme stvárnili ABBU, KISS, MADONU, Fredyho Mercuryho,Tinu Turner, Elvisa, ale aj Riša Müllera či Včielku Maju. Mali sme aj vlastnú ochranku s nápisom na chrbte SEK-URIŤI. Jednoducho, nikdy nejdeme do toho, ak to nebude naozaj šupa. Pre ľudí, aj pre nás samých. Okrem toho na každom Turíčnom jarmoku máme stánok, kde ponúkame jedinečnú špecialitu – slovenské afrodiziakum – Chleba so šmalcom, cibuľou a škvarkáma. Asi tak desať druhov. Okrem toho Alkoabstinenčný akváriový kolotoč, Strelnicu „U trafeního Jožа“, kvalitné pivo, skvelú náladu, Bútľavú vŕbu, Makové trt a dobrú muziku. Zisk z tejto akcie používame na čiastočné vykrytie vysokých nákladov, ktoré nám vznikajú pri realizácii kulís do jarmočného sprievodu.

Takmer štyri desiatky rokov ale priniesli strane aj citeľné straty a z vašich radov postupne odišli viacerí členovia. Viem, že na nich nezabúdate a citlivým, opäť vám vlastným spôsobom im venujete jedno zo svojich podujatí...

Je to pravda. Ako prvý odišiel Etien Peter Zeman, po ňom Lubo Houška st., opustil nás Miro Macák, Ivko Krivosudský, ale aj Lubo Houška mladší. Nasledoval ich Jožo Polievka a nedávno aj Ľubo Tatarka. Ale každoročne na ich počesť organizujeme Cmitertravel, kde na nich spomíname, zahráme na harmonike a trúbke. K tomu nám Furo kdesi na trase schová pol litra rumu a my fľašku hľadáme. Neskôr na posedení, to máme taký zvyk, si odovzdávame slávnostne sošku bronzového ručiaceho jeleňa ako jednu z pozostalostí Ivana Krivosudského. Tohto roku k nemu pribudne aj jelenica.

V septembri minulého roka ste dostali na Orave skutočne významné a zaujímavé ocenenie, o ktorom sa zatiaľ verejne nehovorilo...

Stranu a straníkov privítal Oravský hrad. Celý hrad bol iba pre nás. Uctil si nás sám Juraj Thurzo s manželkou, ktorý získal od cisára Rudolfa II. v roku 1606 grófsky titul a zároveň sa stal dedičným oravským županom a vlastníkom Oravského hradu a panstva. Poctili nás nezabudnuteľným spôsobom – všetci sme boli pasovaní za šľachticov. Strana dostala pri tejto príležitosti aj certifikát. Tento akt stihol ešte s nami absolvovať, síce s podlomeným zdravím, aj Ľubo Tatarka.

Veľmi krásny, a za tie roky nadhľadu, láskavej recessie, jemnej satiry a hrejivej irónie aj zaslúžený akt. Stranícke funkcie sa postupne v SUPH uvoľnujú. Aké vlastne sú?

Úplne tradičné stranícke predsa – najviac je čestných predsedov. Pokladníka sme spomínali, ďalej bubeník, ideológ, hovorca, lebo nič nehovorí. Strana má funkciu zástavíka, mali sme predsedu v ilegalite, ale aj predsedu pre styk so zahraničím, a samozrejme aj veľvyslanca pre „styk“ a rovnako aj tajomníka pre styk s masmédiami. A pravdou je, že postupne budeme nútení venovať sa v strane omladeniu a stabilizovaniu členstva. Uvidíme, čo čas donesie. Pozorujeme však, že mladí ľudia už žijú v inej dobe a často presne nechápu zmysel našej straníckej recesie. Ide o druh humoru, ktorý je generačne založený na inom princípe. Názorovo sme často rozdielni. Nekritizujeme, samozrejme, ale privítali by sme ich určite. V každom prípade aj dnes platí, tak ako kedysi platilo - bola potreba vzniku strany, ktorá nebude iba plakať, ale naučí sa ľudí smiať. Povedané kedysi slovami nášho ideológa Ing. Paroha - platí to aj po rokoch, funkcionári Strany umierneného politického hyenizmu v zásade kritizujú všetko, čo je dobré. Pretože to, čo je dobré, treba kritizovať, aby si to nemyslelo, že je dokonalé, keďže humor je chlebom i soľou života...

* * *

Možno práve v tom spočíva najväčšia sila ľupčianskej SUPH. V čase, keď sa politika často berie smrteľne vážne, si jej členovia dokázali uchovať schopnosť zasmiať sa nielen na politike či na spoločenských pomeroch, ale predovšetkým sami na sebe. Za rokmi recesie, recesistických akcií, „politických“ funkcií a šľachtických titulov však zostáva niečo oveľa podstatnejšie – je to partia ľudí, ktorá dokázala a vždy dokáže svojím humorom spájať ľudí a pripomínať, že nadhľad nie je slabosť, ale istý druh inteligencie. SUPH možno nikdy nechcela meniť svet, o to viac sa jej však podarilo spríjemniť ho tým, ktorí ju pochopili. A ak je dobrá recesia taká, pri ktorej sa človek najprv zasmeje a potom na chvíľu zamyslí, potom SUPH svoju úlohu plní dodnes.

Zhovárala sa Erika Lamperová
Foto: archív SPUH

Jubilejný príhovor Predsedu na furt

„Vážené dámy, vážení páni. Drahí rodáci, roduverní občania, pionieri aj iskričky, milá mládež, ctení hostia, návštevníci nášho hrdého mestečka, múdri aj krepí, tuční aj chudí, veselí aj smutní, teda všetci, kerí ste došli na toto skvelé podujatie a tradičný Turíčny jarmok. Predstavujem vám kolektív SUPH, čo v prenesenom názve znamená, že sme strana „Umjerneného politickýho hyjenizmu“. Táto spoločnosť nesmierne kreatívnych a veselých priateľov oslavuje tento rok 35 výročie svojej existencie. Za toto obdobie sa v našej strane vystriedalo 43 ľudí a niekoľko žien V súčasnosti je nás 20 aktívnych, ťažko pracujúcich členov, čiže 17 pokladníkov, jeden bubeník, jeden zástavník a jeden predseda na furt a aby sme boli aj medzinárodne činní, máme tu troch veľvyslancov v ilegalite v susedných krajinách.... Počas našej 35 ročnej existencie sme mali 295 rôznych akcií, na ktorých sme dohromady vypili 3 640 l vína, 113 litrov páleného a 2 300 pív. Zjedli sme 157 kilov klobásy, vytopili 480 litrov šmalcu , 179 kilov bravčových škvariek a 300 kilov cibule. 600 celých chlebov i 8 500 obložených chlebíkov, čím sme splnili plán vďaka Bohu až na 400 percent!“

Ochranná ruka nad Dratvárikom

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Sú ľudia, ktorých mená sa stanú synonymom pre celú kultúrnu éru obce. Keď sa povie detský folklór v Slovenskej Ľupči, každému okamžite napadne jediné meno – Juraj Dávid. Práve on, človek s obrovským srdcom a neutíchajúcou energiou, oslávil spoločne s Detským folklórnym súborom Dratvárik neuveriteľné 40. výročie svojho fungovania. Štyri desaťročia znamenajú stovky vychovaných tanečníkov, tisícky hodín dobrovoľnej práce a dedičstvo, ktoré pretrvá generácie.

Pred rokom 1986 bol folklórny život v Slovenskej Ľupči sústredený najmä okolo biotického súboru Partizán. Práve vtedy však etnológ a choreograf Igor Kovačovič prišiel s vizionárskou myšlienkou – založiť v obci samostatný detský súbor. Túto myšlienku s nadšením prijali Peter Lakomčík a Juraj Dávid. Prvotný cieľ bol jasný: vytvoriť prirodzenú základňu a pripraviť dorast pre Partizán či iné folklórne telesá. Z dnešného pohľadu môžeme smelo vyhlásiť, že táto úloha bola splnená nad očakávanie. Za štyridsať rokov fungovania prešlo Dratvárikom niekoľko generácií detí. Štyridsať rokov, viac ako 14 500 dní, keď bolo treba vydržať a dennodenne myslieť dopredu. Toto je Juraj Dávid a všetci obdivuhodní ľudia okolo neho. Práve vďaka jeho obetavosti a rodinnej atmosfére, ktorú okolo súboru vybudoval, Dratvárik vždy úspešne tancoval ďalej a ďalej.

Hold mužovi, ktorý štyridsať rokov ťahal spoločné jarmo

Hoci Juraj Dávid zvyčajne skromne prízvukuje, že Dratvárik nie je dielom jedného človeka, ale množstva dobrovoľníkov, celá obec vie, kto bol tým najstabilnejším pilierom. Bol to práve on, kto po celých štyridsať rokov držal nad súborom ochrannú ruku, organizoval, motivoval a na úkor vlastného voľného času a rodiny učil deti milovať slovenské tradície. Byť na čele detského súboru štyri desaťročia si vyžaduje obrovskú dávku trpezlivosti, lásky k remeslu a diplomatického ducha. Za štyri dekády sa v obci vystriedalo viacero starostov, poslancov a riaditeľov základnej školy – a Juraj Dávid dokázal s každým nájsť spoločnú reč, aby zabezpečil deťom tie najlepšie podmienky do tohto malého, no krásneho ľupčianskeho sveta. Počet domácich podujatí, na ktorých mladí Ľupčania za štyridsať rokov účinkovali, sa ráta na stovky. Okrem toho Dratvárik s hrdosťou šíril slovenské kultúrne dedičstvo v takmer dvadsiatich krajinách Európy. Názov súboru, odkazujúci na dratvu, nasmolenú ševcovskú niť miestnych šustrov, symbolicky spája minulosť s prítomnosťou v jedno pevné, nezničiteľné puto, a dnešný Dratvárik je dôkazom, že práca Juraja Dávida priniesla to najsladšie ovocie – novú generáciu zapálených lídrov. A aj vďaka nim Dratvárik svoje tohtoročné neuveriteľné výročie oslávil skutočne veľkolepo.

Text: Erika Lamperová
Foto: archív DFS

Dratvárik štyridsať rokov pod Korvínovou lipou

Rok sa s rokom stretáva, čo je bežné. Mne bolo dopriate s detským folklórnym súborom Dratvárik stretávať tie roky 40-krát. Do roku 1986 bol v Slovenskej Ľupči kultúrny dom a zmienka o folklóre len v biotickom súbore Partizán. Tam padla myšlienka Igora Kovačoviča založiť v Slovenskej Ľupči detský súbor. Myšlienku prijali Peter Lakomčík a Juraj Dávid a pod Korvínovou lipou sa niečo začalo. V živote človeka je to veľa, ale v živote Korvínovej lipy nad nami len malý časový úsek. Pomyslí si, že takých tu už bolo dosť. Nesiem nad nimi svoju ochrannú korunu viac storočí. Jedni sú lepší, iní horší, ale stretávajú sa všetci pod mojou korunou. Za to jej ďakujeme, že nás chránila a dopriala nám prežiť spoločný čas.

Mnoho detí si spomenie na svoje prvé kroky, piesne, lásky, ktoré v tomto spoločenstve prežili. S Petrom Lakomčíkom a všetkými, ktorí nám pomáhali počas tohto obdobia, sme ani netušili, že to takto dlho vydrží. Všetkých, ktorí pomohli, nemôžem menovať, lebo by to čitateľa odradilo od čítania dlhého textu. Zostanú v srdciach detí, ich rodičov a všetkých divákov, ktorí nás svojím potleskom sprevádzali. Potlesk nám dával silu do ďalšej tvorby, chuť pracovať a vydržať vo víre nášho malého ľupčianskeho sveta. Boli roky pekné, ale aj zlé.

Spomínať treba na to pekné a treba si to aj zachovať. Myslím, že s odstupom času môžem smelo napísať, že prvotnú úlohu, pripraviť dorast pre folklórny súbor v prvom rade Partizán a aj iné, sme všetci splnili. Tento spolok nie je dielom jedného človeka, ale množstva dobrovoľníkov, ktorí sa počas 40-ročnej činnosti zapriahli do spoločného jarma a to jarmo ťahali. Niektorí kratšie, niektorí dlhšie, ale museli mať radi túto robotu, aby na úkor svojich rodín učili deti v Dratváriku.

Dnes moje poďakovanie patrí našej obci, ktorú sme vždy so cťou reprezentovali doma aj vo svete. Všetkým starostom, ktorí sa za ten čas vystriedali, samozrejme poslancom a riaditeľom základnej školy, ktorí uvoľňovali deti, keď bolo treba. Netreba zabudnúť na rodičov, ktorí chceli, aby ich deti získavali zručnosti vo folklórnom svete v Dratváriku. Prípravu programu na naše výročie vzala do ruky Stanka Čiamporová s Jankou Chebanovou, ktoré vedú staršiu aj mladšiu skupinu detí. Výrazne pomáha Ľudo Holko s fotografovaním a točením videí, Danka Holíková má na starosti kroje, Lucka Kočická je náš pohotový kronikár s videami z rôznych akcií. Intenzívne sa do príprav zapojili aj mamičky pri žehlení krojov. Z mladých ľudí, ktorí už u nás skončili a už derú krpce inde, nám pomáhajú Lucia Kmeťová, Lucia Holíková, Martina Holíková, Táňa Korbelová a Jakub Gonda. Bez hudby by to nešlo, a tak nás občasne, ale výdatne usmerňujú Roman Bienik a Igor Svetlík. V speve pomohla Zoja Hričovská a Zuzka Polónyová.

Určite by sa dalo napísať veľa o tom, čo sa nám podarilo minulý rok alebo roky predtým, ale to už je minulosť a nie všetci sa o čas minulý zaujímajú.

Ďakujem Pánu Bohu aj mojej rodine, že som sa dožil 40. výročia činnosti detského folklórneho súboru Dratvárik a všetkým dobrovoľníkom, ktorí súboru v období uplynulých štyridsiatich rokov pomáhali. Prajem všetkým, ktorí sa odvážia pokračovať v tejto činnosti, veľa chuti, sily a tvorivého ducha do ďalších rokov.

Juraj Dávid

Evonik investuje ďalších osemdesiat miliónov eur do biotechnológií

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Naša obec sa opäť dostala do centra pozornosti domáceho aj medzinárodného priemyslu. V septembri 2026 nemecký nadnárodný koncern Evonik oficiálne odštartoval realizáciu nového investičného projektu priamo vo svojom ľupčianskom závode Evonik Fermas. Masívna investícia v hodnote približne osemdesiat miliónov eur prinesie nielen modernizáciu existujúceho areálu, ale premení miestnu fabriku na špičkové európske biotechnologické centrum.

Nový projekt nadväzuje na doterajšie úspechy podniku, ktorý sa už v minulosti zapísal do svetových dejín priemyslu spustením unikátnej linky na výrobu ekologických ramnolipidov. Najnovší investičný zámer je zameraný na strategické rozšírenie farmaceutickej vetvy. Vďaka inštalácii najmodernejších izolačných a spracovateľských technológií (tzv. „downstream“ technológie) bude závod schopný produkovať komplexné podkladové látky a medziprodukty pre globálne farmaceutické spoločnosti, ktoré slúžia na výrobu kľúčových liečiv.

Vzniknú desiatky nových pracovných miest

Pre Slovenskú Ľupču a celý banskobystrický región má táto správa mimoriadny ekonomický význam. Rozšírenie výroby prinesie vznik približne päťdesiatich nových vysoko kvalifikovaných pracovných miest. Ako potvrdil generálny riaditeľ Evonik Fermas Miroslav Havlík, táto investícia znamená pre závod dlhodobú budúcnosť, stabilitu a ešte pevnejšie začlenenie Slovenskej Ľupče do globálnej biotechnologickej siete koncernu. Celý projekt sa bude realizovať postupnou integráciou nových technológií do existujúcich kapacít, pričom finálne dokončenie a plné spustenie novej prevádzky je naplánované na začiatok roka 2028.

Zelená budúcnosť a udržateľnosť

Ako sa predstavitelia firmy nechali počuť, veľkým benefitom pre obec a jej široké okolie je aj ekologický rozmer investície. Moderné biotechnologické procesy a pokročilá fermentácia podľa ich slov ponúkajú udržateľnejšiu alternatívu ku klasickej chemickej syntéze. Nová technológia výrazne znižuje potrebu organických rozpúšťadiel a minimalizuje množstvo odpadu, čím prispieva k ochrane životného prostredia priamo v našom okolí.

Spracovala: (ela)
Foto zdroj: Evonik/Archív redakcie

Mladým cyklistom neraz v slovenských horách tlačilo slzy do očí

BANSKÁ BYSTRICA - Počas uplynulých dní mohli turisti v horách okolo Banskej Bystrice stretať partiu mladých cyklistov v žltých tričkách Cyklocampu Rotary Slovkia 2026. Študenti z USA, Turecka, Fínska, Dánska, Španielska, Talianska, Belgicka, Chorvátska a Poľska takto na vlastnej koži spoznávali slovenskú prírodu, históriu, zvyky a život tunajších ľudí. A keďže miestne hory nie sú práve najrovinatejším terénom, mnohým pri ich zdolávaní neraz tlačilo slzy do očí.

Medzinárodnú cyklistickú akciu organizuje zoskupenie banskobystrického, zvolenského a banskoštiavnického Rotary klubu. Ide o podujatie, ktoré zapadá do aktivít Rotary International v oblasti krátkodobých výmen mládeže. Mladí ľudia tak v priebehu dvoch týždňov spoznajú na bicykloch, ale aj inak rarity stredného Slovenska, kultúru, ale aj tradície kraja. Celú logisticky pomerne náročnú akciu zabezpečujú tímy dobrovoľníkov z uvedených klubov. A treba povedať, že sily a bojovnosť svojich 16-ročných zverencov, deviatich chlapcov a troch dievčat, ktorí svorne možno z nevedomosti vopred odmietli e-bike, statočne preverili. Denné túry boli totiž niekedy dlhé aj 50 km.

Aj Egypťan čo-to stihol

„V neformálnej debate boli nakoniec práve tie kopce a stúpania pre nich nezabudnuteľným zážitkom,“ zhodnotil hlavný koordinátor akcie Dominik Belko. A keďže Murphyho zákony majú chápadlá na rôzne smery, jedno z nich chytilo aj jedného z účastníkov cyklokampu. Hoci Egypťan Adel im ostal visieť na letisku v Istanbule a tamojšie úrady mu neudelili včas víza, predsa len docestoval na Slovensko pár dní po jeho skončení spolu s otcom. Ten mu chcel aspoň trošku nahradiť neúčasť na cyklokempe. „Myslím, že sa nám podarilo za jeden deň im ukázať väčšinu z toho, čo účastníci cyklokempu videli u nás. Vyšliapali sme na podkonické Pleše, ochutnali kofolu, absolvovali pobyt v rodine s výborným obedom, pozreli si jedno zo zážitkových ubytovaní v Slovenskej Ľupči, presunuli sme sa na Španiu dolinu, do múzea, prešli sme sa banskobystrickým námestím a navštívili tunajšie Múzeum SNP. Na záver dňa sme mali testovaciu jazdu na e-biku, kde po dvadsiatich metroch spadol. Zaradili sme ho do výkonnostnej skupiny č. 3 a dostal čokoládu,“ zhodnotili so smiechom nečakane oneskorený koniec akcie koordinátori.

(ela)
Foto archív (db)

HRAD KEDYSI A DNES

Voda, ktorá aj po viac ako sto rokoch tečie do hradu Ľupča

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Keď dnes otočíme kohútikom, voda jednoducho tečie. No na Ľupčianskom hrade to tak vždy nebolo. Na historickom pláne z konca 19. storočia vidíme gravitačný vodovod, ktorý privádzal vodu z prameňa nad hradom až do hradného areálu. Voda tiekla samospádom, bez čerpadiel, bez elektriny. Stačil rozdiel výšok a dobre premyslená trasa potrubia.

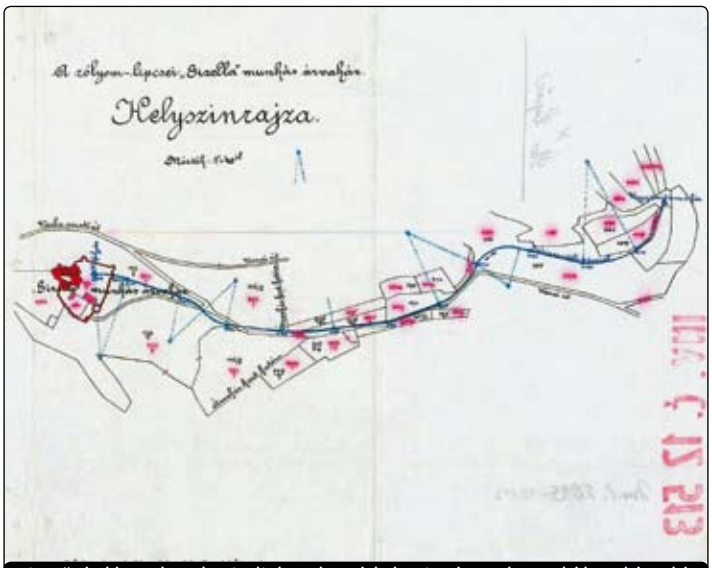

Situačný plán vodovodu Gizelinho robotníckeho sirotínca, Slovenský banský archív

Zberná nádrž vodovodu

Vodovod zásoboval hrad v čase, keď tu sídlil Gizelin robotnícky sirotinec. Neskôr, v medzivojnovom období, keď na hrade pôsobil Československý štátny sirotinec, sa práve voda stala častým problémom.

Správy z kontrol ústavných kúpeľní opakovane upozorňovali na slabý tlak. Porucha ústavného vodovodu spôsobovala, že v najvyšších častiach hradu voda vôbec netiekla. A keď sa na dolnom nádvorí napájal dobytok, horné poschodia zostávali úplne bez vody. Problémy sa ťahali roky.

Gravitačný vodovod nezanikol

Až Železiarne Podbrezová v roku 2003 rozhodli o vybudovaní nového vodovodu s vlastnou automatickou tlakovou stanicou. Hrad tak získal stabilný a spoľahlivý zdroj vody. Zaujímavé však je, že pôvodný gravitačný vodovod nezanikol. Stále ho udržiavame a dnes slúži ako rezervný zdroj vody, najmä v prípade požiarneho nebezpečenstva. Fotografia zbernej nádrže, ktorá vodu zachytáva dodnes, je tichým svedkom technickej premyslenosti našich predkov. Jednoduchý systém, ktorý fungoval bez elektriny len vďaka rozumu, skúsenostiam a rešpektu k terénu.

Text: Vladimír Homola
Foto: archív autora

Odhaľujeme okná do histórie

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Historické fotografie a príbehy miest, okolo ktorých dnes každodenne prechádzame, prinášajú nový pohľad na Slovenskú Ľupču. Projekt Okno do histórie približuje, ako sa obec a jej jednotlivé zákutia v priebehu desaťročí menili.

Myšlienka vytvoriť v Slovenskej Ľupči grafické informačné tabule s historickými pohľadmi vznikla na pôde Komisie podnikania a cestovného ruchu obce Slovenská Ľupča a ich cieľom je prinášať históriu priamo do verejného priestoru a umožniť obyvateľom i návštevníkom porovnať súčasnú podobu obce s tým, ako vyzerala v minulosti. Prvé „Okno do histórie“ vzniklo pred evanjelickým kostolom a približuje príbeh premiestnenia morového stĺpa. Druhá tabuľa pribudla pri rímskokatolíckom kostole, na ďalšom frekventovanom mieste s výhľadom na viaceré dominanty obce.

Názov „Na bráne“ nie je náhodný

V tom prípade historické fotografie pochádzali z archívu Horehronského múzea a sprievodné texty vznikli na základe historického bádania, predovšetkým v archívoch pamiatkových úradov v Bratislave a Banskej Bystrici. Cieľom projektu pritom nie je zahltiť verejný priestor množstvom informačných prvkov. Jeho zámerom je postupne približovať jednotlivé lokality obce tak, aby historický obsah prirodzene dopĺňal prostredie, v ktorom žijeme. V spolupráci so združením Docuera preto pripravujeme pre našu obec ďalšiu informačnú tabuľu. Tentoraz sa pozornosť upriami na Dolný koniec, lokalitu, ktorú starší obyvatelia poznajú aj pod názvom „Na bráne“. Práve pri bádaní k pripravovanej tabuli sa podarilo objaviť málo známu historickú pohľadnicu, zachytávajúcu túto časť obce. A názov „Na bráne“ nie je náhodný. V minulosti sa tu totiž nachádzala brána, ktorou sa vchádzalo do mestečka. Po jej zbúraní sa v tomto priestore nachádzala krčma Brána a neskôr, v polovici 20. storočia, tu vznikla moderná predajňa potravín. Jedno miesto tak počas desaťročí menilo svoju podobu aj funkciu, no jeho historická stopa zostala zachovaná v názve, spomienkach obyvateľov a dnes aj v starých fotografiách.

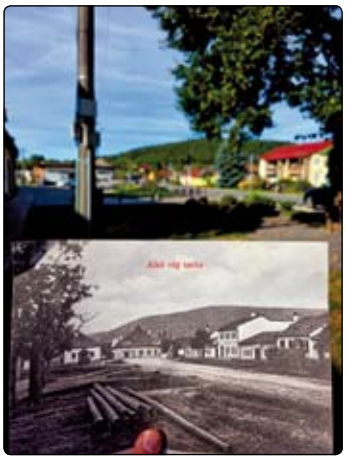

História je prítomná v uliciach

Práve takéto príbehy chceme prostredníctvom projektu Okná do histórie postupne odhaľovať. Mnohé miesta, okolo ktorých dnes prechádzame bez väčšieho povšimnutia, boli kedysi dôležitou súčasťou života obce. Stačí sa na ne pozrieť cez starú fotografiu, a zrazu získajú úplne nový rozmer. Aj ďalšie „Okno do histórie“ bude malým zastavením v každodennom priestore a pripomenutím toho, že história Slovenskej Ľupče nie je ukrytá iba v múzeách či archívoch. Je prítomná aj priamo v uliciach, domoch a miestach, okolo ktorých každý deň prechádzame. A sme radi, že medzi nami stále žijú ľudia, ktorí si túto históriu pamätajú a dokážu ju sprostredkovať aj mladším generáciám prostredníctvom svojich spomienok a rozprávania.

Text: Vladimír Homola
Foto: autor

Obnova stredovekej časti hradu Ľupča napreduje

SLOVENSKAÁ ĽUPČA - Už takmer šesť mesiacov pokračuje na hrade Ľupča rozsiahla obnova druhého nadzemného podlažia jeho stredovekej časti. Ide o náročný proces, pri ktorom sa stavebné práce prelínajú s reštaurátorským výskumom a postupným odhaľovaním historických vrstiev objektu. Každý nový nález pritom môže ovplyvniť ďalší postup obnovy.

Prípravné práce sa začali 25. marca plošným odkrytím mladších omietkových vrstiev v jednotlivých miestnostiach. Napriek výrazným stavebným zásahom z polovice 20. storočia sa podarilo odhaliť viaceré pamiatkovo hodnotné fragmenty. Ich dokumentácia, ochrana a odborné reštaurovanie patria medzi hlavné úlohy súčasnej obnovy. Odkryté nálezy aj navrhovaný postup prác sú pravidelne vyhodnocované na kontrolných dňoch za účasti zástupcov vlastníka hradu, Železiarní Podbrezová, a. s., reštaurátorov, metodikov Krajského pamiatkového úradu v Banskej Bystrici a ďalších prizývaných odborníkov.

Čo ukrývali stropy

Jednou z časovo aj fyzicky najnáročnejších etáp bolo postupné odstraňovanie historických zásypov zo stropných konštrukcií a demontáž mladších vrstiev podbitia. Práve tieto práce priniesli aj zaujímavé nálezy. V stavebných vrstvách sa objavili napríklad drobné kožené topánočky patriace deťom z Gizelinho robotníckeho sirotinca, ktorý na hrade pôsobil na sklonku existencie Uhorska. Odstránenie zásypov však nebolo významné iba z hľadiska archeologických a historických nálezov. Umožnilo detailne preskúmať stav historických stropných konštrukcií a rozhodnúť, ktoré časti je potrebné zachovať, spevniť alebo nahradiť. Náročnou etapou bol aj presun a uloženie nových drevených prvkov. Do pripravených káps sa podarilo osadiť približne dve desiatky mohutných trámov. Najväčší z nich meral 11,5 metra a vážil približne 450 kilogramov. Ich manipulácia si vyžadovala presnú koordináciu mechanizmov a skúsených remeselníkov,

Na snímke druhé nadzemné podlažie hradu krátko po začatí rekonštrukčných prác

ale zároveň rešpektovanie historických princípov konštrukcie.

Návrat renesančnej dispozície

Významnou zmenou prejde aj samotná dispozícia interiéru. Odstránením mladších deliacich priečok, ktoré vznikali postupne od prvej polovice 19. storočia, sa opäť spojili tri menšie miestnosti do rozsiahleho reprezentatívneho priestoru. Cieľom je prinavrátiť mu charakter renesančnej Veľkej siene, ktorá bude po obnove slúžiť na prezentáciu života, stolovania a dobovej kultúry. Súčasťou obnovy sú aj technické riešenia, ktoré umožňujú zvládnuť náročnú logistiku stavby. Na presun materiálu a odstraňovanie sutín do vyšších podlaží bol zriadený mechanický výťah, ktorý výrazne uľahčil manipuláciu a prispel k plynulosti stavebných a reštaurátorských prác.

Objavy, ktoré menia pohľad na interiér

Postupné odkrývanie historických vrstiev prináša aj drobnejšie, no veľmi cenné architektonické nálezy. V zamurovanom okennom výklenku bola objavená sedília s pôvodnou drevenou sedacou časťou, fragment maľovaného čierneho soklového pásu a časti historickej podlahy z pálených tehál. Takéto nálezy pomáhajú rekonštruovať podobu interiéru v jednotlivých obdobiach a zároveň ukazujú, ako sa priestory hradu v priebehu stáročí menili podľa aktuálnych potrieb jeho obyvateľov.

Pozornosti reštaurátorov neunikol ani priestor historického prevétu – hradnej toalety. Hoci jeho vysunutá časť sa nezachovala, otvor a okolité murivo dodnes dokladajú jeho pôvodnú funkciu. Pri obnove je preto dôležité zachovať autentické časti a zároveň návštevníkom priblížiť spôsob fungovania stredovekej hygieny.

Odhaľujeme pôvodnú výzdobu

Jedným z najvýznamnejších aspektov súčasnej obnovy je reštaurovanie nástenných malieb v interiéri donjonu. Reštaurátorský tím pod odborným vedením akad. mal. Rudolfa Boroša postupne odkrýva a zachraňuje pôvodnú maliarsku výzdobu, ktorá bola

Súčasťou obnovy je aj postupné odhaľovanie pôvodnej výzdoby, vďaka ktorej získavame nové poznatky o historickej podobe hradu

Obnova tejto časti hradu prebiehala aj počas nedávno skončenej hlavnej turistickej sezón

po desaťročia prekrytá mladšími vrstvami. Reštaurovanie pritom neznamená iba obnovenie vzhľadu malieb. Každý zásah je založený na prieskume, dokumentácii a vyhodnocovaní jednotlivých historických vrstiev. Práve vďaka tomu sa postupne odhaľuje rozsah a kvalita pôvodnej výzdoby a zároveň získavame nové poznatky o historickej podobe hradu. Obnova sa pritom neobmedzuje iba na interiér. Po odstránení nevhodného cementového špricu z časti fasády donjonu na úrovni prvého nadzemného podlažia bolo v priestore schodiska odkryté pôvodné kvádrovanie. Cementový špric aplikovaný v polovici 20. storočia bol z hľadiska pamiatkovej obnovy nevhodný. Svojou tvrdosťou a nepriedušnosťou negatívne vplýval na historické murivo. Odkryté kvádrovanie predstavuje cenný doklad pôvodného architektonického a výtvarného riešenia fasády.

* * *

Takmer šesť mesiacov obnovy tak prinieslo nielen množstvo náročných stavebných prác, ale aj nové poznatky o minulosti hradu Ľupča. Ich spoločným cieľom je zachovať čo najväčšiu mieru historickej autenticity a zároveň pripraviť priestory na dôstojnú prezentáciu verejnosti. Hrad sa tak postupne zbavuje neskorších nevhodných zásahov a pod vrstvami stáročí sa opäť ukazuje jeho pôvodná podoba.

Text: Vladimír Homola, kastelán hradu Ľupča a odborný garant projektu obnovy
Foto: archív autora

Školáci si zmerali sily v ochrane života a zdravia

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Začiatok školského roka na Základnej škole Sama Cambela v Slovenskej Ľupči patril dôležitej praktickej príprave. V dňoch 3. a 4. septembra tu prebehlo účelové cvičenie OŽAZ (Ochrana života a zdravia). Žiaci najskôr absolvovali teoretickú prípravu a následne v praxi ukázali, ako zvládajú orientáciu v teréne, zdravotnú prípravu či civilnú ochranu. Vyvrcholením celej akcie boli ostro sledované preteky triednych kolektívov.

Súťažiacim prialo ideálne počasie, triedy nastúpili v plnom počte a v tímoch vládla obrovská chuť zvíťaziť. Boje o sekundy boli napínavé v obidvoch hlavných kategóriách.

Dominancia deviatakov a prekvapenie od siedmakov

Medzi staršími žiakmi (7., 8. a 9. ročník) predviedli najrýchlejší a najpresnejší výkon favorizovaní bežci. Na 1. mieste sa umiestnili žiaci z 9. B s nedostihnuteľným časom 3:47. Druhú priečku obsadili ako veľké prekvapenie turnaja žiaci zo 7. B, ktorí vybojovali striebro s časom 4:16, a na tretí stupienok sa postavili žiaci z 9. A s časom 4:30.

Mladší žiaci: Tesný súboj šiestych tried

Kategória mladších žiakov, do ktorej patria piataci a šiestaci, priniesla mimoriadne vyrovnaný súboj dvoch paralelných tried. Z víťazstva sa nakoniec tešilo „béčko“.

Prvé miesto získali žiaci zo 6. B (čas 4:41), na druhom mieste sa umiestnili žiaci zo 6. A (čas 4:53) a bronzové ocenenie v podobe 3. miesta si odniesli žiaci z 5. B (čas 5:13). Dvojdňové účelové cvičenie na ZŠ Sama Cambela opäť ukázalo, že ľupčianski školáci majú nielen skvelú fyzickú kondíciu, ale v prípade mimoriadnych udalostí by zrejme nestáli bokom, pretože vďaka cvičeniam tohto druhu by vedeli rýchlo a správne zasiahnuť.

(ela), foto: Adam Fraňo

Deti si vyskúšali šport olympionikov

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Areál Základnej školy Sama Czambela v Slovenskej Ľupči sa v utorok 29. septembra premenil na biatlonovú pretekársku dráhu. V rámci oficiálneho projektu Slovenského zväzu biatlonu s názvom „Školský biatlon“ si desiatky chlapcov a dievčat v rôznych vekových kategóriách zmerali sily v disciplínach, ktoré kombinujú fyzickú vytrvalosť s maximálnym sústredením.

Podujatie organizačne zastrešil ambasádor a koordinátor projektu Ondrej Kosztolányi ml. O profesionálny priebeh a spravodlivé rozhodovanie sa okrem neho postarala licencovaná rozhodkyňa slovenského biatlonu Soňa Gregušová. Významnou motiváciou pre mladých športovcov bola aj prítomnosť úspešného slovenského olympionika Mateja Kazára, ktorý deťom odovzdával cenné rady priamo na trati.

Laserové zbrane aj slalom

Súťažný program odštartoval tréningovou skúškou streľby z laserových zbraní. Deti si za sprievodu zvukovej kulisy simulujúcej reálnu atmosféru pretekov vyskúšali mierenie na terč. Následne sa už naplno vrhli do kompletnej biatlonovej zostavy.

Na trati ich čakala kombinácia dynamického behu s otočkou okolo prekážky, slalom, skoky, a dokonca aj gymnastický kotúľ. Najnapínavejšou časťou však bola streľba v ľahu. Školáci museli po fyzickej námahe upokojiť svoj tep, zadržať dych a s puškou na podložke či bez nej presne zasiahnuť cieľ. Celú trasu následne uzavrel záverečný šprint do cieľa.

Slnečné počasie a zaslúžené odmeny

Organizátorom prialo aj počasie. Počas celého dňa vládlo príjemné slnečné počasie, ktoré podčiarklo skvelú náladu všetkých zúčastnených. Hoci sa v jednotlivých kategóriách bojovalo o každú sekundu a niekomu sa darilo viac a inému menej, domov neodchádzal nikto s prázdnymi rukami. Každý mladý pretekár dostal za svoju snahu „občerstvovaciu“ tyčinku a „podpiskartu“ s autogramom úspešného slovenského biatlonistu. Tí najlepší na stupňoch víťazov si odniesli hodnotné vecné ceny vrátane funkčných tričiek, športových ľadviniek či čeleniek. Súčasťou balíčkov boli aj informačné prospekty s radami, ako a kde začať s biatlonom na klubovej úrovni.

Šanca pre nové talenty

Podujatie v Slovenskej Ľupči ukázalo, že o tento zimný šport je medzi slovenskou mládežou veľký záujem. Organizátori po skončení akcie vyjadrili pripravenosť pomôcť miestnej škole s rozvojom tohto športu. V prípade pretrvávajúceho záujmu zo strany žiakov a vedenia školy sú pripravení podať pomocnú ruku pri založení pravidelného biatlonového krúžku. Slovenská Ľupča by sa tak mohla stať ďalším miestom, ktoré poskytne zázemie na objavovanie skrytých talentov na biatlon, ktorý dlhodobo patrí k našim najúspešnejším zimným olympijským športom.

Text: Ivon Saxová, upravila (ela)
Foto: archív Slovenského Biatlonu

Rekonštrukcia prinesie žiakom väčší komfort

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Počas tohtoročných letných prázdnin bola zrealizovaná v priestoroch školy očakávaná rekonštrukcia a modernizácia výdajnej školskej jedálne a kuchyne. Práce sa realizovali v mesiacoch júl a august 2026 s cieľom vytvoriť pre žiakov a zamestnancov modernejšie a príjemnejšie prostredie.

Jednou z najvýznamnejších zmien je výrazné zlepšenie akustiky. V jedálni boli inštalované moderné stropné a stenové akustické panely, ktoré dopĺňajú rohové akustické valce. Tieto prvky pomôžu efektívne tlmiť hluk, ktorý v čase obeda v jedálňach prirodzene vzniká. Obnovou prešiel aj samotný interiér jedálne, vrátane výdajného okienka a kuchyne.

(ela)

V školskej jedálni nastáva zmena

SLOVENSKÁ ĽUPČA - S novým školským rokom 2026/2027 prichádza na našej základnej škole zmena. Na základe výberového konania preberá po šiestich rokoch zabezpečenie stravy nový dodávateľ. Škola v mene detí vyjadrila vďaku doterajšiemu prevádzkovateľovi – reštaurácii Tríbel a rodine Zelených.

Zmena dodávateľa stravy nie je prejavom nespokojnosti, ale povinným krokom, ktorý škole ukladá Zákon o verejnom obstarávaní. Verejné inštitúcie totiž nemôžu s externými firmami uzatvárať zmluvy na neurčitú dobu. Po uplynutí stanoveného obdobia, ktoré v tomto prípade trvalo šesť školských rokov, bola škola zo zákona povinná vyhlásiť novú transparentnú súťaž. Na základe výsledkov tohto výberového konania preberá od nového školského roka zabezpečenie stravy nový víťaz obstarávania – Anna Vernerová – Bistro „BEKI“. Rodina Zelených sa o stravovanie žiakov a zamestnancov spoľahlivo starala uplynulých šesť školských rokov. Počas tohto obdobia denne zabezpečovali kvalitné, chutné a vyvážené jedlá. Vedenie školy, zamestnanci aj žiaci vysoko oceňujú ich profesionalitu, trpezlivosť, flexibilitu a vždy ústretový prístup pri riešení akýchkoľvek situácií.

(ela)

Naši absolventi: Cesta k umeleckej zrelosti

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Skutočný umelec nevyrastie z dieťaťa zo dňa na deň. Formuje sa postupne, trpezlivým hľadaním, prekonávaním prekážok a neustálou tvorivou prácou na sebe. Na začiatku tejto cesty stojí mnoho nadšených žiakov, no rozvinúť svoj talent do plnej umeleckej zrelosti dokážu len tí najodhodlanejší. Absolvovať ZUŠ-ku totiž neznamená len mať nadanie – znamená to mať pevnú vôľu, prekonať krízy a obetovať stovky hodín poctivej príprave. Presne to dokázali naši tohtoroční absolventi.

Štúdium na ZUŠ prebieha vo dvoch etapách. Absolventi I. stupňa (po 8 rokoch) získali pevné umelecké základy do života, ktoré môžu ďalej rozvíjať v amatérskych súboroch či pre vlastnú radosť. Tí vytrvalejší však pokračujú ďalšie štyri roky na II. stupni. Absolvovanie tohto stupňa je vrcholom vzdelávania na našej škole a svedčí o obrovskom talente a odhodlaní žiaka. V hudobnom odbore museli žiaci svoje zručnosti potvrdiť na náročných absolventských skúškach. Naštudovať a precvičiť technicky aj výrazovo náročný repertoár popri bežných školských povinnostiach nebolo jednoduché.

Láska k umeniu

Naši mladí hudobníci to však zvládli a predviedli výborné výkony, z ktorých tie najlepšie zazneli na absolventskom koncerte. Súčasťou absolventského koncertu bola aj výstava prác našich výtvarníkov. Návštevníci tak mohli obdivovať nielen tóny hudby, ale aj pestrosť farieb, tvarov a myšlienok, ktoré mladí autori počas rokov štúdia vtlačili do svojich diel. Umenie v ZUŠ-ke však nie sú len tóny a farby. Svoje absolventské kapitoly na I. stupni úspešne dopísali aj žiačky literárno-dramatického odboru. Javisko sa pre ne počas rokov štúdia stalo miestom, kde rástlo ich sebavedomie, kultúra reči a schopnosť tvorivo sa vyjadrovať. Svoje štúdium slávnostne spečatili divadelným predstavením zloženým z činoherných etúd, v ktorom absolventky zažiarili. Pozadu neostal ani tanečný odbor. Jeho tohtoročné absolventky už dlhé roky spájajú svoju lásku k pohybu s uchovávaním ľudových tradícií v detskom folklórnom súbore našej školy Drienka. Všetkým našim absolventom oboch stupňov srdečne blahoželáme, ďakujeme im za krásnu reprezentáciu školy a prajeme im, aby ich láska k umeniu sprevádzala na každom ďalšom kroku ich života.

Text: Daša Kochelková
Foto: archív ZUŠ

Absolventi hudobného odboru:

I. stupeň: Elisa Moravčíková (klavír), Aneta Filipková (klavír), Michaela Zajacová (klavír), Juraj Paluš (trúbka), Michal Mojžiš (lesný roh), Nikola Nádaská (saxofón), Soňa Petrová (akordeón)
II. stupeň: Hannah Solárikoá (klavír), Kristián Venderla (klavír)

Absolventi výtvarného odboru:

I. stupeň: Richard Hlaváč
II. stupeň: Marcela Pašková

Absolventi literárno-dramatického odboru:

I. stupeň: Kristína Jakušová, Lívia Stachoňová, Anna Kováčiková a Elisa Moravčíková

Absolventi tanečného odboru:

I. stupeň: Tereza Ferienčíková, Vanesa Svobodová, Martina Babicová a Michaela Zajacová

Deti zachraňovali mačku

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Pred časom si deti z Ľupčianskej ulice všimli, ako na vysokom elektrickom stožiari uviazla krásna biela mačka. Bola tak zakliesnená, že všetci chvíľu naozaj váhali, či je ešte naživo. Výška dreveného stožiara mohla byť asi tak sedem metrov a nebola šanca, aby sama zliezla dolu.

Preto sme si spomenuli na americké filmy, kde s radosťou prídu hasiči a mačky z vysokých stromov zachránia. Nedalo nám to, tak sme zavolali na príslušnú pomoc. Ale bolo nám vysvetlené, že k dispozícii taký rebrík nie je. Pani na linke, žiaľ, povedala, že keď už bude mačka „k. o. režim", tak jej už volať nemusíme. Smutné.

Všetci sme trpli a dúfali

Deti boli z toho naozaj nešťastné, ale stále verili, že sa ju podarí nejako vyslobodiť.

Keď sa už stmievalo, susedovi to predsa len nedalo a zohnal dlhý rebrík. Na vlastnú päsť začal šliapať až k vrcholu. Všetci sme trpli a dúfali, že sa nikomu nič nestane.

Postupne a veľmi pomaly ju vykliesnil spoza zovretia driev a priečneho klina a zniesol ju dolu za veľkého potlesku detí z Ľupčianskej ulice. Deti mali z toho dobrý pocit a zážitok, a ako sa hovorí, v núdzi spoznáš charakter... Alebo, tí správni kocúri idú po pekných mačkách. Ďakujeme Vladkovi Ďurkovi, Katke Sýkorovej, Dávidkovi Ďurkovi, Eliške a Julkovi Hiadlovským a Viki Škorňovej.

Text: Ivon Saxová
Foto: autor

„ZUŠkársky“ rok plný úspechov

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Uplynulý školský rok bol pre našu základnú umeleckú školu opäť úspešný. Budúci umelci, ako jednotlivci, tak aj hudobné telesá, reprezentovali obec a zo školských, regionálnych aj celoslovenských súťaží si odniesli viaceré ocenenia. Tu sú tie najvýznamnejšie:

Prvým z nich bolo podujatie Stredoslovenská cimbalová súťaž základných umeleckých škôl, ktoré sa konalo v Stožku pod názvom „Cimbal v srdci“. Naši žiaci pod vedením pani učiteľky Hany Scheerovej predviedli fantastické výkony a odniesli si skvelé umiestnenia: Richard Baczo - zlaté pásmo (2. kategória) a Matej Opát - strieborné pásmo (1. kategória). O čosi neskôr skvelo zabodovala aj ľudová hudba spolupracujúca s FS Drienka, ktorú vedú učitelia Ivana Baczová a Rastislav Macko: Zlaté pásmo – súťaž O ponickú fujarku, Strieborné pásmo – Krajská prehliadka vo Veľkom Krtíši, a opäť Zlaté pásmo – Samuel Glančík v sólovej hre na heligónke.

Dychový súbor a spolupráca cez kopec

Na našej škole aktívne pôsobí dychový súbor pod vedením pani učiteľky Renáty Solárikovej. Už dlhodobo úspešne spolupracuje s Dychovým orchestrom ZUŠ Brezno. Toto spojenie prinieslo ocenenia na viacerých festivaloch a súťažiach. Medzi najväčšie úspechy patrí 1. miesto v celoslovenskej súťaži v Púchove, úspešná účasť na festivaloch vo Valaskej, v Senci a v Brezne.

Úspechy gitarového oddelenia

Mimoriadny prístup k štúdiu a talent potvrdil gitarista Adam Bartko, ktorý pracuje pod vedením učiteľa Mariána Holbu. Na dvoch celoslovenských súťažiach dosiahol vynikajúce výsledky. V novembri si z Prievidze odniesol strieborné pásmo a v máji na súťaži v Smižanoch vybojoval zlaté pásmo. Naši gitaristi z triedy p. učiteľa Holbu úspešne re-

prezentovali školu aj na koncerte v atraktívnych priestoroch breznianskej synagógy.

Regionálna súťaž priamo v našej škole

Po minuloročnom úspechu naša škola opäť organizovala regionálnu súťaž v speve s názvom Spievame vo veži, na ktorej sa stretli talentovaní žiaci zo siedmich škôl nášho regiónu. V silnej konkurencii domáci speváci premenili svoje úsilie na fantastické umiestnenia: Mária Dávidová (z triedy p. uč. I. Patríka) – 1. miesto a titul Laureát, Romana Števicová (z triedy p. uč. D. Minarovičovej) – 2. miesto, Sebastian Egreczky (z triedy p. uč. D. Minarovičovej) – 3. miesto, Viktória Lizáková (z triedy p. uč. N. Šajbanovej) – 2. miesto.

Školská súťaž Svetom hudby

Naša interná súťaž v komornej a štvorručnej hre s názvom Svetom hudby tento rok spojila až štyridsaťštyri žiakov zo Slovenskej Ľupče, Seliec a Podkoníc. Diváci si vypočuli najrôznejšie zoskupenia vrátane šesťručných skladieb, ktoré boli skomponované priamo pre túto príležitosť. Všetci držitelia zlatého pásma sa následne predstavili na koncerte víťazov. Najvyššie ocenenie – titul Laureát – si vybojovali traja žiaci z gitarovej triedy p. uč. Rastislava Kašiara: Sofia Mastišová, Marko Chaban a Filip Filipko.

Úspechy výtvarného odboru

Pozadu nezaostali ani výtvarníci z triedy p. uč. J. Krajanovej. Našu školu úspešne reprezentovali v silnej celoslovenskej konkurencii Emily Kurjanová – získala úžasné 3. miesto v celoslovenskej súťaži Talent – Umenie – Kumšt

s prácou „Všade Paríž“. Škole robila meno aj v súťaži Môj farebný svet. Marcel Hlaváč s prácou „Vesmírna hra“ uspel v okresnom kole súťaže Vesmír očami detí, odkiaľ postúpil do celoslovenského kola. Zapojil sa aj do súťaže VYTTAL. Michal Čupka bol najaktívnejším autorom a školu reprezentoval hneď na troch súťažiach: VYTTAL, GABI (Galantské bienále) a Duchovný odkaz banskoštiavnickej kalvárie. Viktória Moravčíková úspešne reprezentovala našu ZUŠ v súťaži Môj farebný svet.

Blahoželáme úspešným umelcom a ďakujeme učiteľom za ich prípravu. Súťaže sú krásnou oslavou talentu, no podstatou našej práce zostáva neustále formovanie a rozvíjanie umeleckého potenciálu každého žiaka. Pokrok a zdolané prekážky na tejto ceste sú pre nás rovnakým víťazstvom.

Text: Daša Kochelková
Foto: archív ZUŠ

Keď názov klame telom, žalúdok jasá

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Mnohí turisti sa predposledný septembrový víkend pýtali, čo vlastne znamená procesia v našej obci. Ak by totiž veci neznalý návštevník obce počas soboty 19. septembra čakal v uliciach Slovenskej Ľupče tichý cirkevný sprievod a vážne tváre, bol by poriadne prekvapený. Konala sa tu totiž slávna Luteránska procesia a hlavnú rolu hrali varechy, dymiace kotlíky a vôňa, ktorá by bola prebudila aj hradných pánov na blízkom hrade. Ľupčania opäť raz dokázali, že koniec leta netreba oplakávať, ale poriadne prejesť a pretancovať.

Už roky pre cezpoľných zostáva názov tohto podujatia permanentnou záhadou. Luteránska procesia v Slovenskej Ľupči totiž nie je náboženským pochodom, ale tradičnou súťažou vo varení rovnomennej neskutočne bohatej hŕstkovej polievky. Podľa miestnych receptúr v nej nesmie chýbať poriadny kus údeného mäsa, domáca klobása, fazuľa, krúpy či kvaka. Skrátka, kalóriami nabitá odpoveď na prichádzajúce chladné jesenné dni.

Taktika bola jasná – ohúriť porotu

Park pri Miestnom kultúrnom stredisku sa od obednej dvanástej hodiny premenil na jedno veľké kulinárske bojisko. Osem súťažiacich tímov z celej dediny i okolia rozložili svoje tajné ingrediencie a zapálili ohne pod kotlíkmi. Taktika bola jasná: ohúriť porotu, ktorá je každoročne zložená z náhodných účastníkov podujatia, a ktorá netuší, kto čo varil, a ochutnáva z prinesených porcií. Hodnotí konzistenciu, farbu, chuť, zloženie aj hustotu. Tímy, samozrejme, museli nakŕmiť stovky hladných krkov, ktoré prilákalo nielen slnečné babie leto, ale aj zvedavosť, komu to tento rok „sadne“ najlepšie.

Od polievky k rocku a tancu až do polnoci

Zatiaľ čo sa v kotloch varili kulinárske skvosty, o kultúrne menu sa starali domáci aj pozvaní umelci. Návštevníkov hneď v úvode rozohriala kapela TALI band. Okolo pol štvrtej popoludní, keď už dym z kotlíkov pomaly ustupoval, prišiel ten najnapínavejší moment. Starosta obce slávnostne vyhlásil výsledky a odovzdal ceny kráľom a kráľovnám ľupčianskych varičov. Tentoraz sa na víťaznú priečku postavili domáci recesisti z SUPH, druhé miesto obsadil tím „Pustajovci“ a na tretej priečke sa umiestnila „Šťastná sedmička“. Či už vyhrali domáci matadori alebo odvážne nové tímy, jedno bolo isté – víťazmi boli všetci, ktorí stihli ochutnať. Po vyhodnotení hudobnú štafetu so svojím multižánrovým repertoárom prebrala domáca akustická formácia MULTIVÝSKYT - návrat legiend a po nich to na pódiu rozbalila skupina P-TRIK. S pribúdajúcim večerom a klesajúcou teplotou sa začalo tancovať, čo niektorým vydržalo až do polnoci. Slovenská Ľupča tak dala za letnou sezónou 2026 tú najlepšiu možnú bodku. Ak ste tento rok chýbali, zapíšte si do kalendára na budúci september jasný odkaz: Netreba držať diétu, treba ísť na procesiu!

(ela), Foto (rl)

Noviny v Ľupči kedysi a dnes

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Siahnem do archívov po reprodukčnú fotografiu úvodnej ich strany našich novín zo septembra roku 1962. Je úžasné, že Ľupčianske zvesti existujú ešte aj dnes, a to už prešlo šesťdesiatštyri rokov! Ak porovnáme, čím sa zaoberali diskusie obyvateľov Slovenskej Ľupče pred šiestimi desiatkami rokov a čím sa zaoberajú dnes, máme tu vcelku zrkadlový obraz obecného vývinu.

A to je správne. Ľudia, čo tvoria a verejne publikujú pre obyvateľov obce, a to bez rozdielu doby, boli a aj dnes stále sú odhodlaní nielen informovať, ale predovšetkým veci meniť, napravať a riešiť. Mali a majú ten najvďačnejší priestor – obecné noviny.

Sprostredkované a zažité

Autorov, ktorí tvorili noviny ďalšie roky nepoznám, ale z rozprávaní viem, že stál za nimi učiteľ Václav Škultéty a že počas nežnej revolúcie 1989 - 1991 vychádzala Ľupčianska verejnosť od Milana Bruchánika a Miroslavy Sedliakovej. Obnovené zvesti začali vychádzať v apríli 1999. Dúfam, že na nikoho nezabudnem, a ak áno, prepáčte mi to.

Vydavateľom bola obec, šéfredaktorom Ľubo Houška, grafiku robil Dano Štróner. Od polovice roka 2000 sa stalo „spoluvydavateľom“ združenie Mestečko a do redakčnej rady vstúpil Daniel Baláž, ktorý začal robiť grafiku novín a neskôr sa stal ďalším šéfredaktorom. V roku 2001 iniciatívu prevzalo združenie ako hlavný vydavateľ. Vedeli takto žiadať o dotácie a redakciu vybavili technikou. Tlačili u Dana Pivarčiho. Redakčnú radu tvorili Janka Balážová, Zuzka Jandurová, Monika Tomášiková, Miro Bulla, Anka Štubianová, jazykové korektúry robili Teodor Kaliský a Gabika Valentová.

Obsahová aj vizuálna zmena

V roku 2006 prešlo vydávanie novín na obec a šéfredaktorom sa stala Elena Debnárová. Grafiku a tlač realizovala DALI-BB. Začiatok roku 2012 priniesol novinám výraznú obsahovú a vizuálnu zmenu, keď sa redakčná rada rozšírila a okrem Milana Bruchánika, Ľuboša Bakaljara a Ivony Dobišovej som sa členkou stala ja ako profesionálna novinárka. Erika Lamperová ďalej pôsobila ako predsedníčka redakčnej rady a o jazykové úpravy textov sa postarala Viera Flašková. Po dvoch rokoch noviny opäť prechádzajú do kompetencie zamestnancov obce a k Elene Debnárovej sa pridáva Eva Gránerová. S nástupom nového vedenia v roku 2019 sa do novín opäť vracia ako poslankyňa Erika Lamperová, tentoraz bez redakčnej rady, ale za výraznej spolupráce starostu a prispievateľov. A už osem rokov sa aj spolu s ňou o korekcie textov stále stará Ivan Uhrin. Ľupčianske zvesti sú dnes oficiálne obecné noviny v národnom katalógu periodík, registrované pod medzinárodným štandardným číslom seriálových publikácií ISSN 1338-8606. Od roku 2004 prebiehala ich pravidelná digitalizácia a uchovávanie. Staršie aj novšie vydania sú verejnosti dlhodobo dostupné vo formáte PDF priamo na oficiálnej stránke obce Slovenská Ľupča. Ich obsahová náplň svedčí o tom, že nie sú len bežným informačným letákom, ale aj komplexným lokálnym médiom s premyslenou štruktúrou. V minulosti získali dvakrát prestížne ocenenie Podnikové médium roka a porota ich vyhlásila za mimoriadne prekvapenie celej súťaže, za ktoré by sa nemuseli hanbiť ani veľké vydavateľstvá.

(ela)

Ľudia ľuďom... poďakovanie

Vám, čitateľom, chcem úprimne poďakovať za váš záujem. Nielen o našu prácu, ale najmä o informácie z nášho pera, ktoré vám prostredníctvom novinových stránok prinášame. Spätná väzba je totiž dôležitá a pre nás, ktorí strávia čas prípravou článkov, či už je to autor, korektor alebo grafik, veľmi inšpiratívna, pretože sa ňou snažíme nielen meniť, ale aj nastavovať pravidlá prístupu k informovanosti obyvateľov. Nie vždy je to, samozrejme, jednoduché, a často sú pre nás predsudky, nezáujem, alebo principiálnosť neradostným „spestrením“ dňa. No slová pochopenia a povzbudenia práve od vás nás neustále presviedčajú, že sa netreba nechať odradiť, ba naopak, že treba pokračovať. Všetkým doterajším nadšencom pre Ľupčianske zvesti za tie dlhé roky, všetkým autorom, prispievateľom, korektorom i grafikom by som sa rada aj touto formou poďakovala. Za to, že tak ozajstne ľudsky v rôznych dobách – „boli“ aj „sú“, všímali a všímajú si, písali a píšu, ale aj po iných opravovali a opravujú. A tým súčasným aj za to, že zdieľajú nadšenie, chápu potrebu ľudského prístupu, ale aj za to, že sa neboja prinášať obyvateľom Slovenskej Ľupče uvedomenie, kam patria, a hrdosť na to, kto sú. Myslím si, že nie som sama, komu sa vďaka tomu stáva, že sa na nás obracajú obyvatelia, aby sme čosi vyriešili, alebo našli vysvetlenie niečoho, čo ich trápi. Sme tak nielen pasívnym hodnotiteľom či kritikom, ale sa aj aktívne podieľame na riešení, pretože my sa za nich pýtame, a čo je hlavné, zverejňujeme...

Erika Lamperová

Ľupčianske zvesti – staňte sa aj vy hlasom našej obce

SLOVENSKÁ ĽUPČA - Noviny našej obce nie sú len jednostranným zdrojom informácií, ale predovšetkým živým priestorom na dialóg, zdieľanie príbehov a rozvoj komunity. Každá silná komunita stojí na ľuďoch, ktorí ju tvoria – na ich vzájomných vzťahoch, solidarite a spoločnom záujme o miesto, kde žijú. Ľupčianske zvesti sa neustále snažia byť zrkadlom a tmelom tohto komunitného života v Slovenskej Ľupči. A prispieť do nich môže ktokoľvek.

Žijeme v dobe zmien a rýchleho vývoja, keď sa čoraz jasnejšie ukazuje, že práve pevná a súdržná komunita bude v budúcnosti naším hlavným pilierom na zvládanie spoločenských či ekonomických výziev. Sila našich novín spočíva v pestrosti. Veríme, že je nesmierne dôležité spoznávať osudy našich rodákov a susedov, objavovať silné charaktery, ktoré potichu menia naše okolie k lepšiemu, a spoločne sa tešiť z menších či väčších úspechov. Práve príbehy o ľuďoch, prekonávaní prekážok či talentoch našich detí a dospelých nás spájajú a robia z nás hrdú a odolnú komunitu, ktorá dokáže držať spolu v každej situácii.

Dvere sú otvorené

Každý mesiac sa u nás udeje množstvo vecí – v kultúre, športe, na hrade, v školách aj na obecnom úrade. Zachytiť toto všetko na stránkach Ľupčianskych zvestí je čoraz väčšia výzva. Aby boli naše noviny stále pestré a stíhali mapovať všetko dôležité, potrebujú viac očí priamo v teréne. Jedna hlava nevie byť všade a dve ruky nestíhajú napísať všetko. Ak chceme, aby zvesti zostali živé a zaujímavé, potrebujeme vás – obyvateľov Slovenskej Ľupče. Nemusíte byť žiadni spisovatelia ani profesionálni novinári. Hľadáme skrátka ľudí, ktorí majú radi našu obec a chceli by občas pomôcť. Či už máte chuť napísať jeden príspevok za pol roka, alebo by ste chceli mať vlastnú pravidelnú rubriku, dvere sú otvorené. Ak máte nápad alebo chuť sa zapojiť, ozvite sa nám na zvesti@slovenskalupca.sk alebo sa u mňa zastavte osobne, prípadne skúste na obecnom úrade. Každá pomocná ruka, nápad a text sa počítajú. Jedinou podmienkou je, aby bol váš text v súlade so štatútom novín, ktorý zabezpečuje objektivitu, slušnosť a vecnosť príspevkov. Vaše postrehy, nápady a príbehy môžu inšpirovať ostatných a pomôcť nám spoločne tvoriť ešte lepšie miesto na život.

Erika Lamperová

Vynovený kabaret „Hotelové historky“ už má októbrové termíny

BANSKÁ BYSTRICA – Obľúbený divadelný kabaret Cabbaret de Lux: Hotelové historky sa vracia na scénu, pričom divákov láka na vynovenú verziu a čerstvé herecké obsadenie. Návštevníci sa môžu tešiť na večer plný humoru, hudobných a tanečných čísiel a jedinečnej atmosféry.

Predstavenia sa odohrajú v banskobystrickom Hoteli Lux. Organizátori naplánovali dva exkluzívne termíny, a to štvrtok 15. októbra 2026 a štvrtok 29. októbra 2026, oba so začiatkom o 19:00 hod. Lístky sú už dostupné v online predpredaji v sieti TicketLIVE a nájdete ich po zadaní názvu predstavenia. Záujemcom je navyše k dispozícii možnosť rezervácie vopred s vyzdvihnutím a platbou priamo na mieste v deň podujatia. Rezervácie prijíma Dagmar Zajacová na e-maile duomoregio@gmail.com alebo cez SMS na čísle +421 904 906 942.

(dz)

Vitajte drobčekovia

SLOVENSKÁ ĽUPČA – Uplynulé mesiace priniesli do života našej obce opäť roztomilé potešenie v podobe narodených bábätiek.

Rady obyvateľov Slovenskej Ľupče sa ich príchodom rozrástli o šiestich novorodencov, z toho dve dievčatká a štyria chlapčekovia. Vitajte, drobčekovia, prajeme vám, aby ste boli medzi nami šťastní a spokojní.

(ela)

SPOMIENKA

„Čas letí ako tichej vody prúd, kto ťa mal rád, nemôže zabudnúť.“

Dňa 2. novembra je to už dvadsať rokov, čo sa naposledy usmial a navždy odišiel náš drahý ocko a manžel

Vladimír Zima.

Dve desaťročia sú dlhá doba, no v našich srdciach je tvoje miesto stále rovnaké. Chýbaš nám pri každej radosti aj starosti, no s vďakou spomíname na každý jeden deň, ktorý sme mohli prežiť po tvojom boku. Nech ti je zem ľahká a tvoja duša odpočíva v pokoji.

S neoslabujúcou láskou a úctou spomínajú manželka, deti, vnučka a ostatná smútiaca rodina.

Opustili nás

Za uplynulé mesiace sme sa rozlúčili s týmito obyvateľmi Slovenskej Ľupče:

Želmíra Kmeťová vo veku 78 rokov
Ján Bobák vo veku 76 rokov
Soňa Mišányová vo veku 64 rokov
Mária Vančová vo veku 92 rokov
Ján Selecký vo veku 69 rokov
Marek Pikula vo veku 48 rokov
Ondrej Homola vo veku 51 rokov
Marta Pocklanová vo veku 75 rokov
Zita Minarovjechová vo veku 89 rokov
Miroslav Benkovský vo veku 71 rokov
Peter Holécy vo veku 70 rokov
Pavel Debnár vo veku 67 rokov
Pavel Mrva vo veku 55 rokov
Ľubomír Koporda vo veku 76 rokov
Roman Čenteš vo veku 37 rokov
Anna Štubianová vo veku 74 rokov
Danka Miháliková vo veku 75 rokov
Milan Mrva vo veku 62 rokov
Alena Petríková vo veku 72 rokov
Eva Horská vo veku 89 rokov
Juraj Kubove vo veku 85 rokov
Mária Pohorelcová vo veku 70 rokov
Jozef Homola vo veku 65 rokov
Iveta Petríková vo veku 74 rokov

„Kto žije v srdciach svojich milých, nie je mŕtvy, je len vzdialený...“
Úprimnú sústrasť

V Ľupči máme hokejového Majstra Slovenska: Obranca Richard Stanko zdvihol nad hlavu prestížny pohár

SLOVENSKÁ ĽUPČA/BANSKÁ BYSTRICA – Slovenská Ľupča má obrovský dôvod na hrdosť. Mladý hokejový obranca Richard Stanko, ktorý na drese nosí nekompromisné číslo 13, sa stal so svojím tímom novým majstrom Slovenska v kategórii starších žiakov. Mladí hokejisti počas uplynulej sezóny predviedli nevídanú dominanciu, keď vyhrali všetko, čo sa dalo.

Cesta za vytúženým titulom odštartovala v základnej časti súťaže starších žiakov A, ktorá prebiehala od septembra do decembra. V silnej konkurencii dvanástich tímov stredoslovenského regiónu nenašli mladí „Barani“ premožiteľa a celú základnú skupinu suverénne vyhrali. Následne ich čakala náročná nadstavbová časť sezóny, do ktorej sa za región Stred prebojovalo iba šesť najlepších celkov. Umiestenku na finálový turnaj Majstrovstiev Slovenska si však mohli vybojovať len prví dvaja. Hráči spod Urpína nenechali nič na náhodu, nadstavbu ovládli a zabezpečili si tak postup na záverečný vrchol roka.

V Považskej Bystrici nenašli premožiteľa

Turnaj olympijských nádejí, ktorý hostila Považská Bystrica, privítal absolútnu domácu špičku – po dva najlepšie tímy z troch regiónov Slovenska. Západ zastupovali HC Slovan Bratislava a HK Nitra, východ Kamzíci z Popradu spolu so Spišskou Novou Vsou a za stredný región bojovali HK Prievidza a práve Barani – Hokejová škola Michala Handzuša. Na tímy čakala porcia piatich náročných zápasov v priebehu troch dní.

Šampióni bez jedinej prehry

O osude titulu sa rozhodovalo už počas druhého hracieho dňa v infarktovom zápase proti Nitre. Mladí hokejisti vedeli, že víťazstvo im definitívne zabezpečí zlaté medaily. Stretnutie malo všetko, čo k hokejovému vyvrcholeniu patrí – emócie, tvrdé súboje a aj dramatický priebeh. O víťazovi napokon museli rozhodnúť až samostatné nájazdy.

Keď puk skončil v sieti súpera, na považskobystrickom štadióne vypukli masívne majstrovské oslavy a z kabíny sa hromadne ozývalo známe: „My sme majstri, no a čooo...“ Zverenci trénerov nepovolili ani v posledný hrací deň. Napriek tomu, že titul mali vo vrecku, zápas nevypustili, zvíťazili aj v piatom stretnutí v rade a potvrdili stopercentnú bilanciu. V hokejovej sezóne tak vyhrali absolútne všetko, čo sa vyhrať dalo.

Sladká odmena na radnici

Po búrlivých oslavách v škole a na domovskom klube prišla pre mladých šampiónov tá najväčšia pocta. Celý tím dostal oficiálne pozvanie od primátora Banskej Bystrice. Počas slávnostného popoludnia im na historickej radnici udelili Ďakovné listy za vzornú reprezentáciu mesta a regiónu. Tvrdá práca prináša nielen obete, ale aj takéto sladké odmeny. Športová budúcnosť opory zadných radov, nekompromisného obrancu Richarda Stanka, zostáva otvorená, no s titulom majstra Slovenska na konte má našliapnuté na skvelú kariéru.

Text: Petra Stankova
Foto: archív autorky

ŠPORTOVÉ TALENTY

V banskobystrickej Dukle rastie nový šampión zo Slovenskej Ľupče

SLOVENSKÁ ĽUPČA/BANSKÁ BYSTRICA – Slovenská omladina na tatami v poslednom období žiari a potvrdzuje obrovský talent na vrcholových podujatiach. A práve v kategórii starších žiakov rastie aj v našom regióne mimoriadne jasná športová nádej. Je ňou mladý džudista Šimon Mišečka zo Slovenskej Ľupče, o ktorom budeme v budúcnosti nepochybne ešte veľa počuť.

Mladý pretekár, ktorý je žiakom Základnej školy Sama Cambela v Slovenskej Ľupči, sa džudu venuje s obrovským nasadením. Každodenná tvrdá práca a náročné tréningy, ktoré absolvuje na tatami v športovej hale ŠK Dukla Banská Bystrica, prinášajú zaslúžené ovocie. Šimon sa stal postrachom súperov a pravidelne zbiera medaily na domácich aj medzinárodných turnajoch.

Od majstra republiky po medzinárodné zlato

O tom, že má Šimon obrovský talent, pracovitosť a schopnosť presadiť sa v silnej konkurencii, svedčia jeho doterajšie výsledky. V roku 2025 sa stal majstrom Slovenskej republiky v kategórii mladších aj starších žiakov. Svoju vysokú výkonnosť potvrdil aj v roku 2026, keď v tejto kategórii vybojoval titul druhého vicemajstra.

Svoj doteraz najväčší triumf na domácej pôde zaznamenal prednedávnom na prestížnom turnaji Grand Prix Slovakia v Banskej Bystrici. V obrovskej konkurencii viac ako 900 džudistov z desiatich krajín sveta nenašiel premožiteľa, predviedol suverénny výkon a vybojoval pre banskobystrickú Duklu cennú zlatú medailu. Šimon úspešne reprezentuje nielen na Slovensku, kde boduje v rôznych mestách, ale rešpekt si získal aj za hranicami. Skúsenosti a cenné umiestnenia zbiera na medzinárodných turnajoch v Čechách (kde zápasil na Ostrava Judo Open v kategóriách U15 a U16), v Maďarsku či Poľsku. Mnohí odborníci ho preto právom považujú za jednu z najväčších nádejí slovenského džuda do budúcnosti.

Mladí džudisti zažívajú úspešné obdobie

Zverenci Dukly Banská Bystrica dosahujú v poslednom období výrazné úspechy. Za ich progresom stojí nielen talent a poctivá práca samotných pretekárov, ale aj kvalitné trénerské zázemie a systematická príprava. Významným impulzom na ďalší rozvoj je pôsobenie japonského trénera Junya Deguchiho, ktorého si Dukla zabezpečila z vlastných zdrojov. Tento mladý Japonec prináša do prípravy pretekárov najmä odborný prínos po technickej a metodickej stránke. Dôležitú úlohu, ktorá stojí za úspechmi mladých džudistov, zohráva dlhoročná práca domácich precíznych trénerov na čele s Jánom Gregorom, ktorý sa dlhoročne mladým džudistom venuje, pričom založil klub JK Dukla Banská Bystrica.

Sústredenia absolvovali aj v zahraničí

Spojenie skúseností domácich trénerov s japonskou metodikou tak vytvára pre mladých športovcov ďalší priestor na zlepšovanie techniky, taktického myslenia a celkového džudistického rozvoja, ktoré získavajú nielen na domácich tatami, ale tiež na zahraničných sústredeniach. Toto leto mladí džudisti vrátane Šimona opäť absolvovali množstvo zahraničných sústredení nielen v Európe, ale aj v Japonsku. Takto získané skúsenosti potvrdzujú aktuálne výsledky mladých talentov Dukly a preukazujú, že systematická práca s mládežou má v Banskej Bystrici pevné základy a naďalej prináša nové športové nádeje, ku ktorým nepochybne patrí Šimon Mišečka zo Slovenskej Ľupče.

* * *

Šimonovi Mišečkovi k jeho fantastickým úspechom srdečne gratulujeme a prajeme mu pevné zdravie, veľa síl do ďalších tréningov a mnoho ďalších zlatých medailí.

(rl,ela), Foto archív (šm)

ĽUPČIANSKE ZVESTI, občasník pre občiansku komunikáciu • Vydáva: Obec Slovenská Ľupča. EV 3587/09 • IČO vydavateľa: 00313823 • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad Slovenská Ľupča, Nám. SNP 13, 976 13 Slovenská Ľupča • tel: 048/472 32 16, 048/472 32 23 • e-mail: zvesti@slovenskalupca.sk, www.slovenskalupca.sk • Číslo 2/2026 pripravila: Erika Lamperová, predsedkyňa Komisie kultúry a členka Komisie podnikania a cestovného ruchu • Ďakujeme spolupracujúcim autorom za ústretovosť a poskytnuté materiály • Korekcie textov: Ing. Ivan Uhrín • Dodanie materiálov pre tlač: SK COSMOPOLIT, s.r.o • Grafika a tlač: ALPE 69, s.r.o. • NEPREDAJNÉ • Niektoré texty sú bez redakčnej úpravy • REDAKCIA SI VYHRADZUJE PRÁVO KRÁTENIA A ÚPRAVY RUKOPISOV • Zadané do tlače: 4. 10. 2026 • Vydavateľ nezodpovedá za obsah a pravdivosť reklamných a inzertných oznamov.